

ДНЕВНИКЪ

(стенографически)

на

III ОБИКНОВЕННО НАРОДНО СЪБРАНИЕ.

(Втора сесия).

—o—o—o—

XXXVII. ЗАСЪДАНИЕ, ВТОРНИКЪ 20 ДЕКЕМВРИЙ 1883 ГОДИНА.

(Начало въ 3 часъ слѣдъ пладнѣ, подѣ председателството на г-на Д. Грекова).

Предсѣдаетль (Звъни): Ще се чете списъка на депутатитѣ.

Секр. Шивачовъ (Чете):

Отъ 51 представителъ присѣдствувать 35 и отсѣдствувать 16; а именно: Г. Геровъ, Д. Селвели, Нури Х. Салиевъ, Е. Бошнаковъ, М. Велевъ, М-ръ Начевичъ, К. Анковъ, Христо Манафовъ, А. Минчовъ, Митрополитъ Симеонъ, Р. Щипковъ, Д. Поповъ, Списаревский, Варненский Ибисъ ефенди, К. Помяновъ и Я. Геровъ. (Нѣкои отъ тѣхъ дойдоха по послѣ.)

Предсѣдателъ: Тѣй като болшинството на Събраннето присѣдствува, обявявамъ засѣданнето открито.

Ще се чете протокола на миналото засѣдание.

Секр. Шивачовъ (Чете):

Предсѣдателъ: Има ли нѣкой да направи забѣлѣжка върху прочетения протоколъ? (Нѣма).

Мецовъ: Г-да представители, макаръ вчера и да поискахъ думата нѣколко пкти, не ми се даде. Днесъ искамъ да поговоря нѣколко думи относително помощитѣ, които се правятъ на училищата. Нашия Плъвенъ като чорбаджийскій градъ самъ харчи 25,000 лева. И Плъвенъ се е обѣщаль да направи въ името на НЕГОВО ВЕЛИЧЕСТВО една гим-

назия; има телеграмма отъ НЕГО, че ТОЙ съ радостъ желае да види това. Плъвенъ даде 30,000 лева приходъ, но за зла честъ има нужда отъ 70,000 още за материялъ. За туй азъ моля Народното Събрание, да отпусне еднажъ за винаги 100,000 лева. Не ще бѣде злѣ, да се отпусне тая сума за гимназията въ честъ на покойния Императоръ. Планътъ е вече направенъ за здание отъ 200,000 лева. За това постоянноствамъ, Нар. Събр. да направи тая милостъ, и не ще я направи за нѣкое нѣщо, което е изтишно.

Т. Яневъ: Азъ би се съгласилъ съ Плъвенскій представителъ, но такава помощъ се отпуща всѣкога по приеманне едно прошение. Слѣдователно трѣба отъ тѣхния окръгъ да се подаде едно прошение и да се разгледа въ Нар. Събрание. Ако Нар. Събрание намѣри за добръ, ще имъ отпусне.

Мецовъ: Освѣтъ прошение имамъ и пълномощие. За това моля Народното Събрание, да отпусне тия пари не за моята кжца, но за единъ градъ.

Анневъ: Тѣй като това здание се е започнало въ споменъ на блаженнопочивния Освободителъ, то Народното Събрание трѣба да се покаже щедро и да отпусне ако не 100,000 лева, то поне половината отъ тѣхъ; а въ слѣдующия бюджетъ може да

се отпуснатъ още толкова, и особено, когато е станало това съгласието на нашия Освободител и въ Негова памет. Ние трѣба да оцѣняваме високо паметта на нашия Освободител.

Председателъ: Има тука десетина лица, които сж пожелали да говорятъ върху този въпросъ; но, да ли трѣба днесъ да се разгледа или да се остави при второ четение?

Мецовъ: Азъ би желалъ да се произнесе сега Нар. Събрание, ако желае да се отпусне или не.

Председателъ: Добръ; има 5 — 6 души записани и ще загубимъ много време. (Гласове: Да остане за второто четение).

Моля господина докладчика по бюджета да докладва.

Докладч. Анневъ: Ще помоля Нар. Събрание, да изслуша тѣзи измѣнения, които е направило вчера въ бюджета на Мин. на Нар. Просвѣщение за провѣрка. (Чете): въ гл. VI за инспекция на народнитѣ училища се приехъ по-вече 75,920 лева;

За Видинската гимназия 10,000 лева, се поставиха, които бѣха отъ комисията угасени; помощи на първоначалнитѣ нар. общ. училища 53,000 лева повече, отъ колкото предлагаще комисията;

За класни общ. училища 100,000 лева;

За Дър. Вѣстникъ 22,608 повече.

Цѣлата сума съ по-вѣче е лева 261,528, която вотира Нар. Събрание почече отъ комисията.

По малко вотира: за командировки и учителски събори въ гл. I 5,000 лева;

За Русенското градско общ. управление 10,000 лева по малко;

За Варненското първоначално училище 10,000 л.

Всичко по малко 25,000 лева.

Всичко по бюджета на просвѣщението 2,105,994 лева.

Както знаете г-да, вчера останаха два въпроса недовършени; за това, моля Нар. Събрание, да се произнесе и върху тѣхъ, за да се доведе въ пълнѣтъ порядъкъ бюджета на Мин. на Просвѣщението.

Първий въпросъ е за поддържане на педагогическия журналъ. Въ бюджета има за тая цѣль 15,000 лева; Нар. Събрание нека приеме тая сума или по малка (Гласъ: 10,000 лева.)

Фил. Мариновъ: Защо се повърщаме на рѣшенни въпроси. Ако трѣба да станатъ нѣкои измѣне-

ния, тѣ може да станатъ при второто четение. Но днесъ има на дневенъ редъ други въпроси.

Анневъ: Азъ като докладчикъ на бюджетната комисиия, длъженъ съмъ да направя тия допълнения, за да се доведе всичко въ извѣстностъ, защото при второто четение ще бжде всичко въ краткъ казано. Тамъ ще бжде просто направенъ баланса на цѣлния доходо-расходенъ бюджетъ. За това, за да не се занимаваме постѣ съ подробности, Нар. Събрание нека сега се произнесе, че приема 10,000 лева за журнала и да се свърши.

Шивачевъ: Азъ искамъ само да добавя, че статия 7 въ първата глава ще стане само командировки по служебни дѣла.

Председателъ: Полагамъ на гласуване 10,000 за педагогическия журналъ. Който ги приема да си дигне ръката.

(Болшинство). Нар. Събрание приема, да се отпуснатъ 10,000 лева за педагогическия журналъ.

Докл. Анневъ: Вторий въпросъ е за добавочитѣ, на Русенската реална гимназия отъ 10,000 лева.

Д. Буровъ: Какви сж тия пари за рус. гимназия? Ако ти отпуснемъ, угрѣ ще поискатъ и други главни училища помощъ. А тогава какво ще правимъ съ този бюджетъ? И азъ може утрѣ да подигна въпросъ за една гимназия въ Риховица. За Варна отпуснахме 100,000 лева; миналата година тоже се отпуснаха, съ това отпускане ще направимъ вѣжкой градъ да иска. До гдѣ ще отидемъ съ това?

Председателъ: Тѣзи въпроси да се оставятъ за второто четение.

Анневъ: Щомъ се рѣши единия, трѣба да се рѣши и другия въпросъ.

Председателъ: Този въпросъ ще извика разисквания, които ще ни отвлекатъ отъ предметъ, който е днесъ на дневенъ редъ.

Анневъ: Щомъ се рѣши единия, да се рѣши и другия, да се приеме или не.

Предсѣд. Азъ мисля, че Нар. Събрание трѣба да си мине на дневния редъ.

Докл. Анневъ: И тѣй бюджета на Мин. на Просвѣщението възлиза на 2,115,994 лева,

сега стѣдва бюджета на Мин. на Вѣн. Дѣла и Исповѣданията.

ГЛАВА I.

Подържанието на личния съставъ.

Министърът 12,000 лева споредъ проекта и комисията;

Гл. секр. споредъ проекта 7,008 лева, а споредъ комисията 6,000 лева и 300 лева представителни;

Двама началници на отдѣления споредъ проекта по 5,400 лева, а споредъ комисията по 4,800 лева = 9,600 лева;

Единъ редакторъ за фр. кореспонденция споредъ комисията 6,000 лева;

Счетоводителъ единъ споредъ проекта 4,100 лева, а споредъ комисията 3,000 лева;

Драгоманинъ единъ споредъ проекта 4,800 лева, споредъ комисията същото;

Подначалници трима, споредъ проекта по 3,600 лева всичко 10,800 лева, а споредъ комисията двама по 3,000 лева = 6,000 л. и единъ съ 2,400 лева, всичко 8,400 лева;

Архиваръ единъ, споредъ проекта 2,900 лева, а споредъ комисията 2,400 лева;

Помощникъ архиваръ единъ съ 1,900 лева, а споредъ комисията се угасява.

Регистраторъ единъ споредъ проекта 2,160 лева, а споредъ комисията 1920 лева.

Писари и разсилни споредъ проекта и комисията 15,000 лева.

Всичко споредъ проекта 85,508, а споредъ комисията 69,420 лева, и съ съгласието на г-на Министра.

М-ръ Балабановъ: Азъ имамъ честта да съобща на Нар. Събрание, че като се земе общо за всичкитъ Министерства, азъ съмъ съгласенъ на това, което е направила комисията.

Предсѣд. Имали нѣкой да говори? (Нѣма) Полагамъ на гласуване съдържанието на личния съставъ на централното управление на Мин. на Вън. Дѣла и Исповѣданията и който е на мнѣние да се отпущнатъ за тая цѣль 69,420 лева, да си дигне ръката. (Болшинство).

Докл. (чете): Вѣщественни расходи:

Писмени принадлежности 2,000 лева, споредъ проекта и комисията;

Огоявление и освѣтление 1,200 лева, канцелярски расходи 6,000 лева

Печатание бланки и др. потребности за канцелярията 3,000 лева;

Поддържане на мебели на Министерството и Агенствата 2500 лева;

Поддържане на библиотеката и абониране на вѣстници 2,000 лева;

Доставка мебели на Министерството и Агенствата споредъ проекта 10,000 лева, а споредъ комисията 8,000 лева;

За построяване църквата „св. Александра Невскій“, споредъ проекта и комисията 100,000 л.; За изплащане дълга на бѣлг. църква въ Цариградъ споредъ проекта 120,000 лева, споредъ комисията 150,288 л. и 80 ст.

Ако Нар. Събрание помни, въ миналата сесия се постанови, щото смѣткитъ да се приведатъ въ извѣстность. Министерството е прегледало тѣзи смѣтки и цѣлата сума на дълга за бѣлг. църква въ Цариградъ се въскачва на 225 хил. лева, отъ които $\frac{2}{3}$ се падатъ на бѣлгарското княжество, а именно 150,288 л. и 80 ст. Така щото се прилагатъ къмъ предложенieto на Министерството 30,288 лева още — безъ 80-тѣхъ стот.

За построяване бѣлг. църква въ Цариградъ 20,000 л.

Командировки на чиновникитъ по служебни дѣла споредъ проекта 90,000 л., а споредъ комисията 60,000 лева;

Телеграми на агенцията Хавасъ 30,000 л. споредъ проекта и комисията;

Комиссионъ на банката за пренасяние сумми вѣнъ отъ княжеството споредъ проекта и комисията 3800 лева;

Случайни поправки на помѣщенieto 500 лева;

Обмундирване на 4 разсилни по 120 лева — 480 лева, споредъ комисията се угасяватъ, тѣй като на разсилникитъ се уголѣмява заплатата.

Всичко по гл. I споредъ проекта за вѣщественни расходи 391,480 л., а споредъ комисията лева 389,280. —

Ф. Мариновъ: За изплащане дълга на бѣлг. църква въ Цариградъ. Тука г. Докладчикъ каза, че станало постановление въ мин. сесия на Нар. Събрание, да се прегледатъ тия смѣтки и да се докаратъ въ една извѣстность и да почнатъ да се изплащатъ. Азъ непомна добръ, но ми е на ума, че се рѣ-

ни още въ мнѣ. Събраше, да се дадатъ 20,000 л. Незная, тия да ли се пресмѣтнати въ това количество. И послѣ дали комисията за бюджета е искала да слѣди смѣтките, които сж ставали за исплащаннето този дългъ. Дали е прегледала тия смѣтки и дали се е констатиралъ този дългъ, и тя признава ли го?

Д. Поповъ: Азъ това искахъ да кажа, което каза г. Ф. Мариновъ, че и тѣзи пари, които сж дадени, трѣба да се преснематъ. Освѣнъ това има да предложи, тѣзи пари да се исплатятъ на два нѣти, именно въ 2 години.

Докладчикъ: По този поводъ Мнѣ. на Вън. Дѣла и Исповѣданията се е отнесълъ съ отношение къмъ бюджетната комисия. Ако иска Нар. Събрание, ще прочеа това отношение. (Чете)

Въ Бюджетарната Комисия на Народното Събрание.

Извѣстно ви е, че Народното Събрание въ последната си сесия бѣше разгледвало въпроса за дълга на Българската въ Цариградъ черква, и че то бѣше опълномощило Министра на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията да опредѣли размѣра на тая дългъ. Въслѣдствие на това рѣшение повѣренното менѣ Министерство, заедно съ една комисия, която счетовъ за пуждно да назначи за тая цѣль, разгледъ възъ основанието на сжществующитѣ по тоя въпросъ книжи, тия смѣтки и намѣри слѣдующето:

Отъ книгитѣ на черковното въ Цариградъ Настоятелство се види, че черквата до 1-ий Януарий 1861 год., заедно съ лихвитѣ до това врѣме, е дължала:

- а) На Хр. П. Тъпчилешова . . гр. 327,368.55
- б) „ Д. Ив. Гемюоглу „ 327.389.25
- в) „ Н. П. Тъпчилешова „ 328.448.20
- г) „ Х. П. Минчооглу „ 9,893.—

Всичко гр. 993.099.00

Тая смѣтка е била разгледвана отъ разни комисии, отъ които последната, съставена отъ Н. Блаженство Екзарха презъ 1872 год., признала е, че горѣбозначената сума трѣба напълно да се заплати на кредиторитѣ на Българската черква. —

Въ венчки тия комисии билъ подигнатъ въпроса за курса на лирата въ сравнение съ каймето; нѣ и тоя въпросъ се уравнива съ ирадето султанско

отъ 1875 год., което гласи: „Койго не си плати дълга шестъ месеци слѣдъ публикуването на това ираде, ще плаща дълга си въ лира турска отъ 100 гроша“.

Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията, заедно съ назначената отъ него комисия, като взе въ внимание голѣмитѣ загуби на тия господа, които за народното добро сж дали, освѣнъ частни подарѣци, взаимообразно такива огромни количества въ едно врѣме, въ което сжществуванието на народността ни бѣше още проблематическо, а при това че нѣкои отъ тѣхъ имаха злощастнето да видятъ побъркани и търговескитѣ си дѣла по причина на тоя заемъ, — то напълно одобрява рѣшението на горѣупомѣнатата Екзархийска комисия, и съгласно курса на лиритѣ опредѣленъ отъ Султанското ираде, намира че на кредиторитѣ на Българската въ Цариградъ черква трѣба да се платятъ:

- а) На Хр. П. Тъпчилешова . . . Л. Т.
3273⁶⁵/₁₀₀ л. в. 74.312.53
- б) „ Д. Ив. Гемюоглу. 3273⁸⁹/₁₀₀ „ „ 74.317.29
- в) „ Н. П. Тъпчилешова 3284⁴⁸/₁₀₀ „ „ 74.557.69
- г) „ Х. П. Минчооглу . . 98⁹³/₁₀₀ „ „ 2.245.71

Лева златни 225.433.22

Относително въпроса за частѣта, която Княжеството трѣба да зема на себе си отъ тоя дългъ, Държавний Съвѣтъ се е произнесълъ, че този дългъ трѣба да се плати отъ Княжеството и Источна Румелия, като се раздѣли съразмѣрно съ тѣхното население т. е. Княжеството да заплати $\frac{2}{3}$ а Румелия $\frac{1}{3}$ частъ. Това рѣшение се одобрява и отъ повѣренното менѣ Министерство. Ако обаче бюджетарната комисия, като вземе въ внимание трудното финансово положение на Источна Румелия, на още и факта, че когато Императорскиятъ Комисаръ се премѣсти отъ Пловдивъ въ Софя, той донесе едно значително количество пари, събрани отъ Источна Румелия и ги остави за хранение въ Княжеството, намѣри за умѣстно и справедливо, щото княжеското правителство да заплати една по-голяма частъ а не само $\frac{2}{3}$, то въврѣнното ми Министерство не само че глѣма нищо противъ това, нѣ още ще благодаря на бюджетарната комисия на послѣ и на народнитѣ представители за справедливостѣта, която тѣ би въ тоя случай засвидѣтелствували къмъ хора, които тѣй много сж жертвували и пострадали за едно

народно добро въ мъчни врѣмена. Колкото за въпросътъ на лихвитѣ, всички или малка частъ отъ тѣхъ, то бюджетарната комиссія остава свободна да направи или не, нѣщо ако се може, като се зема въ особено предъ видъ „грамаднитѣ загуби, които претърпяватъ заимодавцитѣ съ губението лихви за толкозъ години, нѣщо съвършено противно на търговскитѣ начала,“ както се налага послѣдната комиссія за преглѣжданieto смѣткитѣ.

Като съобщавамъ горѣизложеното въ бюджетарната комиссія, имамъ честъ да я моля, да предвиди нужната за тая цѣль сума въ бюджета на повѣренното ми Министерство, т. е. 150,288 лъва, 80 ст., или повече спорѣдъ горнитѣ съображения и да препоръчи приеманieto ѝ отъ Народното Собрание. Въ представенитѣ отъ повѣренното ми министерство бюджетъ по тази частъ сж предвидени само 120,000 лъва, турени въ мое отсъствие и преди преглѣжданieto смѣткитѣ. Тази сума сега трѣба да се увеличи споредъ горнитѣ съображения. Комиссията за послѣдното преглѣждане смѣткитѣ искава мнѣние че Г. Н. П. Тѣпчялецовъ заслужаватъ, освѣнъ искътъ си и едно възнаграждение, тъй като той се старалъ пай-много за съгражданieto на Българската въ Цариградъ черква, освѣнъ това дадениотъ отъ него заемъ за това свято дѣло причинило побъркването на неговитѣ търговски дѣла.

Въврѣнното ми Министерство се въздържа да се произнесе върху това деликатно мнѣние, което постави въ изключително положение одного отъ заимодавцитѣ, на които претенцитѣ сж били до сега еднакви и отъ еднакъвъ характеръ, а при това, подобни изключителни мѣрки могатъ да бѣдатъ поводъ на разни претѣлкувания, на които отговорността то не може да приеме.

По-скоро то би било на мнѣние въ такъвъ случай, бюджетарната комиссія или да одобри скромна нѣкоя лихва за общитѣ дългѣ или, ако това не се може, да предложи едно прилично възнаграждение за всичкитѣ заимодавци безъ изключение, защото всички сж пострадали, а нѣкои отъ тѣхъ се намѣрватъ съ 4—5 сирачета, каквито сж дѣтцата на покойнитѣ Хр. Из. Гешовъ, членъ отъ къщата на Гешова. Впрочемъ бюджетарната комиссія нека се произнесе съ пълна свобода по този въпросъ.

Приложение: 1) Преписъ отъ рапорта и

и отъ протокола на комиссията. Министръ М. Балабановъ. Главенъ секретаръ П. Черневъ. За Началникъ на Отдѣлението: Н. Комисневъ.

М-ръ Балабановъ: Нѣкои разсуждения може би не сж излишни въ тѣзи минута. Сегашното княжеско правителство относително този въпросъ се е намѣрило предъ дѣло свѣршено. Лани това сжщото Собрание е постановило, да се преглѣдатъ смѣткитѣ, които днесъ се представятъ тука, и при това да се даде единъ авансъ на заимодавцитѣ. Държ Свѣтъ, на основание на всичкитѣ документи, които е ималъ предъ видъ, документи исходящи отъ екзархийското управление, е намѣрилъ, че трѣба да се платятъ майкитѣ на тѣзи заимодавци. Може да сте чули, че заимодавцитѣ сж имали въсѣкога претенция и за лихви. Но причината, която е накарала както екзархийския свѣтъ, така и Държ. Свѣтъ да рѣшатъ, да имъ се платятъ само майкитѣ, е, че тѣзи хора, казватъ тѣ най послѣ, като сж дали тѣзи пари, искали сж да направятъ едно добро. Държавниятъ Свѣтъ е постановилъ за тѣзи сума отъ около 9,000 лири, че трѣба да плати отъ нея 2 части княжеското правителство, а една частъ — Румелийското.

Предъ такова дѣло се е намѣрило княжеското правителство, което днесъ се намира на властѣта. Въ изпълнение на постановлението станало лани въ тукашното Собрание, опредѣлила се е една комиссія отъ Министерството, за да преглѣда тия смѣтки. Тѣзи комиссія е намѣрила, че тия смѣтки се покачватъ все на една сума като горѣпомѣхнатата

Като се раздѣлятъ тѣзи пари на 3 части, намира се, че на княжеското правителство се пада да плати около 150 хил. лева, а другата частъ 75 хил. лева — на Румелийското правителство. Това, както се представя днесъ, не е друго нищо, освѣнъ резултатъ на това, което е постановило Нар. Собрание въ мин. сесия. Тия смѣтки сж биле разглѣдвани нѣколко пати и сж биле одобрявани отъ Св. Синодъ и Екзарха, а тъй също и отъ Държавниятъ Свѣтъ, и отъ комиссията, която по вашето постановление отъ княжеското правителство, вслѣдствие на едно Министерско рѣшение, бѣше се опредѣлила да ги разглѣда повторително. Може да Ви се види странно, като въ бюджета сж поставени 120 хил. лева, а днесъ въ комиссията сж намѣрили една сума повече отъ около 30 хил. лева. Това е станало, защото, когато се

съставяше този бюджет, сметките не бяха добри прегледани и при бързината се размисли, че горѣ долѣ ще бѣде около 120 хил. лева. Но комисията, на основание на тѣзи сметки, и на основание на постановлението на Държавния Съвѣтъ, намѣри, че всичката сума е около 225 хил. лева. Естествено бѣше, въ изпълнение на Вашето постановление, да се тури въ бюджета опова количество, което трѣба да се плати. Това има да кажѣ на Нар. Събрание въ разяснение на този въпросъ. Комисията представи единъ рапортъ и този рапортъ за мене е доста ясенъ.

Ф. Мариновъ: Всичко, което чухме отъ г-на Балабанова, ми се чини, че добри неможѣхме да разберемъ отъ работата. Г-нъ Балабановъ не каза никакви по-големи подробности; той каза, че комисията е намѣрила за добри да се дадатъ само тия сумми, а не каза, понеже се вижда, че сѣ похарчени тия сумми, то въ какъвъ курсъ се е похарчило това количество. После не зная, да ли се е дало нѣкакъвъ авансъ на тия хора отъ тоя дългъ или не; ако се е дало, го трѣбваше да се тури само остатѣка. И отъ всичко казано се забѣлѣзва, че сметките на да ли сѣ се гледали, по просто сѣ се основали на сметките на комисията, която Негово Блаженство е опредѣлилъ да прегледа тия сметки. И ако не бѣше тъй, то тази втора комисия, която би се заела да прегледа на ново сметките, дали не е намѣрила никаква разлика въ курса и на колко се възкачва пѣлото количество, похарчено за черквата. Дали не сѣ се земали отъ страна на населението подароци за направата на тази черква; и още нѣколко подробности азъ би желалъ да се дадатъ на Нар. Събрание. Затова, щомъ е казано за такъво голѣмо количество да се вотира, азъ мисли, че е нужно да се даждѣ нѣкои по-подробни обяснения.

М-ръ Цанковъ: Азъ съмъ ималъ честта да бѣдѣ въ Цариградъ не само когато сѣ се преглеждали тия сметки, но когато сѣ се харчили парите и когато е ставала комисия за тия сметки. Тѣзи сметки сѣ се преглеждали, може би отъ 10 комисии и сѣ се утвърждавали. Но Вие г-да, знаете, че епитропитъ у насъ отъ какво страдатъ, не само въ Цариградъ, но и въ всеко село. Черковните и школските сметки никога не сѣ се свѣршвали у насъ и нарочно сѣ ги държали, защото е имало всекога партия въ единъ градъ или село, както и въ Цари-

градъ, когато се преглеждаха сметките отъ комисията и се потвърждаваха, тоже съществуваша такива партии. И щомъ се гонятъ тия партии, то по натагѣкѣ едната партия дири стари сметки на другата партия. Този въпросъ азъ съмъ го изучилъ толкозъ добри, щото, когато се основа екзархията и екзархийскиятъ съвѣтъ, азъ бѣхъ членъ на този съвѣтъ, и когато стана този екзархийски съвѣтъ, искаме да се свѣршатъ тѣзи сметки, защото споредъ тѣхъ всекога се гонѣха единъ други нашите Българи и до никакъвъ резултатъ не се е достигнало. За това и черквата не можа да се направи до сега. Тогазъ азъ изучихъ всичките подробности и тѣзи сметки се утвърдиха, а остана да се намѣри само срѣдство, какъ да се изпълни това. Срѣдства се предложиха, но когато додеше за даване пари, не можеше да се тури въ дѣйствиѣ. Искамъ да кажа, че тѣзи сметки сѣ тъй точно разгледани, щото нѣма никакво съмнѣние за тѣхъ. И тогазъ още се рѣши, че нѣма да имъ плащамъ лихви, а въ кайме, като се сѣмташе тогава отъ 100 гр. на горѣ до 145 гр. въ лира тур.; но когато се направѣ сметка за всичките годѣни, направѣ се сметка, че безъ да търсатъ лихва, да имъ се плати въ лира. Въ 1874 год. се рѣши, да имъ се плати въ чисти пари и тѣ се склопиха, но отъ дѣ да ги зематъ? А сега вече 10 год. този дългъ стои безъ лихва. За това, ако се склопятъ да не зематъ лихва за тѣзи 10 год., пакъ трѣбва да имъ още благодаримъ; тѣзи сметки сѣ прегледани точно и нѣма въ тѣхъ никакво съмнѣние, и азъ мога да бѣдѣ най добри свидѣтель за това. А колкото за това, М-ството дало ли е отъ тѣзи пари на заимодавците, имамъ да кажа, че спорѣдъ рѣшението на Нар. Събрание се даде една частъ отъ тѣхъ въ авансъ, но да се исплати на пѣло, колкото се пада на Княжеството, е до 150,000 и толкова лева; 70,000 лева се е дало, ми се струва.

М-ръ Начовичъ: Искамъ да прибавя къмъ думите на г-на Цанкова, че, послѣдствие рѣшението на Нар. Събрание, дадоха се 70,000 лева; но тѣ се зѣха заимообразно отъ банката; сега трѣбва да се предвиди въ бюджета казанната сума, за да се заплати на банката.

Освѣтъ това ще добавя, че ние Българите сега се ползуваме отъ свобода, но когато я нѣмахме, всеки желаеше и казваше да се освободимъ, на макаръ

голи да останемъ. А сега като се освободихме, измѣнихме и взглядоветъ си. Ние сега не само, че не сме сиромаси но сме въобще и доста богати. Преди освобождението ни, Българскитѣ патриоти сж работили различно: едни писаха, други правяха черкви и училища, трети правяха бунтове за свободата на народа и се покачваха на бѣсилкитѣ и пр. Между ония, които жертвуваха своя капиталъ за доброто на народа, сж и тѣзи хора, за които ни е сега думата. България трѣбва да исплати дълга си на тѣзи Български патриоти, ние трѣбва да бждемъ защитници на честта на Българския народъ; Българскій народъ трѣбва да исплати своитѣ борчове. Смѣткитѣ на Цариградската черква са били разгледвани пѣволко пжти, но до сега не сме имали отъ дѣ да платимъ дълговетѣ; днесъ вече има отъ дѣ да се исплатятъ. Просителитѣ сж кредитори на Българския народъ, тѣ сж кредитирали на отечеството, когато то се нуждаеше отъ всичко; това увеличава още повече тѣхната добродѣтель, тѣхното достоинство; тѣ днесъ иматъ нужда отъ суммитѣ, които сж дали, и ние ако не имъ ги исплатимъ, срамътъ пада на Българския народъ, защото ще се каже, че не се е постыжало честно. Ако искаме да запазимъ честта на Българския народъ, ние трѣбва да исплатимъ тоя дългъ съ лихвитѣ му. Защото единъ народъ пѣма нужда отъ подарѣтка на частни на поединични хора. Нека се турѣ всѣки отъ Васъ на мѣстото на просителитѣ; какво ще отговорите, ако доде пѣкой да ви каже, че вие добръ сте направили, дѣто сте правили жертви за общеполѣзни дѣла, а сега ще да Ви гледаме смѣткитѣ, и лихви пѣма да Ви платимъ? Какво ще Ви бже тогава? Затова, нека се исплати всичко на тѣзи хора, които сж помагали на нашия народъ и сж работили толкова много за неговото освобождение, когато той бѣше толкова злощастенъ.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители, преди да имахъ честта да бжда назначенъ въ комисията за преглеждане тѣзи смѣтки, и азъ бѣхъ на сящото мнѣние, както и Вие. И който би желалъ, да се освѣтли върху този въпросъ, да разгледа тѣзи тефтери и да види тамъ подписитѣ на тѣзи хора, които сж ги дали преди 15 години, то съвсѣмъ противното ще се убѣди. Тамъ всичко подробно е описано, като захванемъ отъ първий уставъ, който се е на правилъ отъ създаването на Ексархията, който билъ

отъ 18 члена, като захванемъ отъ първий денъ на въздигането на храма, като виждаме постановлението на тѣзи хора, както между тѣхъ е и Станчо Брадински, даже, който е разгледалъ тѣзи смѣтки, и Вие ще се увѣрите, че, дѣйствително, всичко това е вѣрно, и както каза г-нъ М-ръ Начовичъ, на тѣзи хора трѣбва да се даде даже едно възнаграждение. Азъ не съмъ противенъ на тѣзи, които казватъ, че трѣбва да се прегледатъ смѣткитѣ; но ако ги прегледате, ще ги памѣрите твърдѣ точни; всичкитѣ тефтери сж проншуровани и, ако не излезе тѣй, азъ съмъ готовъ да понеса пай голѣмата отговорност. Азъ, като прегледахъ всичкитѣ тѣзи смѣтки подробно, се занимавахъ 4 дена съ тѣхъ, прегледахъ всичкитѣ биланси, всичко е редовно въ теверитѣ, и има, даже, пари израсходвани не за черквата, а за други общеполѣзни работи, има тамъ подпискитѣ на хора търговци, че дѣйствително тѣзи пари сж дадени. Дадени сж, за освобождението на България, и за да се земе ферманъ, за да може да има Българска черква самостоятелна и пр. Всички тѣзи работи съществуватъ тамъ редовно. Слѣдователно, азъ ще моля тѣзи г-да, които мислятъ, че има тука пѣщо неистинно, да видатъ тѣзи книги да ги прегледатъ, и азъ ви увѣрявамъ, че дѣйствително тѣзи хора заслужаватъ това, което каза г-нъ М-ръ на Финанситѣ.

Д. Буровъ: Отъ обясненията, които се дадоха по Цариградската черква, наистина каза се, че сж се гледали смѣткитѣ пѣколко пжти. Вече въ много работи нашето Нар. Събрание се е показало великодушно, и азъ признавамъ, че трѣба да направимъ пѣщо; но г-нъ Цачевъ става и казва, че тѣзи пари сж дадени за черквата въ Цариградъ. Самъ азъ съмъ видѣлъ тази черква и съмъ видѣлъ, че какъ темелитѣ сж ископани и самъ той може да знае, какъ сж се развалили вече тѣзи темели. И послѣ събираха пари на всѣкъде; за тази цѣль има даже единъ Свищовецъ Конговъ, който и въ Лѣсковецъ дохожда да събира пари. А който знае темелитѣ на черквата, ще се увери, че никакъ не сж похарчени паритѣ.

М-ръ Цанковъ: Недейте мисли, че Конговъ е събралъ голѣма сума пари! Но само голѣмъ шумъ имаше тогава. Ви знаете, че още год. 1848 се захвана черквата. Когато се искара, Конговъ остана още дълго време при черквата. Бѣ-

ха зели отъ сирачески пари, и дохождаха тогава женитѣ да си искатъ паритѣ, и каменье хвърляха по него, като го видѣха, и азъ се случихъ тогава тамъ. Когато захванаха темелитѣ на новъ, тогавъ тѣзи хора трѣбваше да дадатъ пари, за да се исплататъ дълговетѣ на черквата. Тогавъ захванаха всѣка недѣля, като излизатъ хората изъ черква, да се яватъ по 10 или 15 жени, които сж дали пари съ лихва, за да направятъ онзи метохъ, и си искатъ паритѣ; разбира се, че трѣбваше да се заплататъ тѣзи пари; вие знаете, какви масрафи ставатъ, ако се правятъ темели при морето. Но всички тѣзи смѣтки сж преследани твърдѣ редовно, и ако не сж исплатени до сега, причината е, дѣто не е имало отъ каде да се плататъ, а и защото, както казахъ, всѣкога е имало партии и всѣка партия иска да направи нѣщо противъ другата партия. Тия пари можѣха да се исплататъ до сега, ако не бѣха тия партии, които всѣкога гледаха да си противодѣйствуватъ. И тѣй останаха до сега неплатени. Дѣто ще каже, ако се свършатъ тѣзи смѣтки, ще отървемъ Цариградската българска община отъ тѣзи дългове, които сж на цѣлий български народъ; отъ подирѣ може да се отпусне нѣщо, за да се построи и самата черква, която сме длъжни да направимъ, защото именно тази черква бѣше причината да се подпгне нашето име предъ цѣлий свѣтъ. Да го е срамъ човѣка да погледне сега, въ какво положение се намирва тази черква. Харчимъ за други работи, напр. за единъ вѣстникъ 10,000 лева, и още за много работи, а тукъ да затѣмнимъ името на българскиятъ народъ, съ този дългъ, който тѣжи; то е срамъ за насъ.

Марко Велевъ: Г-да, колкото за българския народъ, не трѣба да правимъ икономии. Ще се учудимъ, ако си представимъ дѣдо Антима, онзи патриотъ, който заслужава нашата благодарностъ, когато стана български екзархъ, каква голѣма честь му се правеше въ Видинъ. Всичкитѣ консули дървѣха пеша, а той на пайтонъ когато го испроваждаха за Цариградъ. Българското име се е подигнало отъ 105 год. не трѣба да привимъ икономия за такива патриоти. Тѣ сж се борили съ Гърцитѣ, тѣ сж харчили пари за освобождението на българската черкова, а сега искаме да имъ задържимъ паритѣ, които сж дали; даже, ако си искатъ лихвитѣ, трѣба да имъ ги дадемъ, трѣба да насърдаваме такива

патриоти. трѣба да ни служатъ, защото сж редки между насъ, трѣба да бждемъ милостиви къмъ тѣзи работи. Знаете, г-да, че ний не сме една България, а $\frac{1}{4}$ отъ България. (Шумни ржкоплекания) За това азъ моля Н. Събрание, да не разисква този въпросъ да отпуснемъ паритѣ на тѣзи хора, които сж заслужили на българскиятъ народъ.

Анневъ: Въ послѣдната сессия на Нар. Събрание се постанови, че се опълномощава М-рството на Външнитѣ Работи да приведе тѣзи смѣтки въ извѣстностъ и да даде едно акonto на тѣзи г-да за черквата въ Цариградъ. Министерството на Външнитѣ Работи въ послѣдно врѣме, когато се отваряше Нар. Събрание, повика нѣколко души за коммисия, а именно мене, Д-ра Цачева и единъ отъ членоветѣ на окр. свѣтъ, г-на Симова и тази коммисия преглѣда всичкитѣ тефтери на кредиторитѣ на българската черква въ Цариградъ, писмата и пр. и представи слѣдующия протоколъ: (Чете):

ПРОТОКОЛЪ.

Долуподписанитѣ комисари, натоварени отъ г-на Министра на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията съ отношението му отъ 24 ноември подъ № 3969, и отъ 19 ноември подъ № 3882, да провѣримъ смѣткитѣ на българската църква въ Цариградъ предъ видъ на исплащанието дългътъ къмъ заимодавцитѣ, и като вземъ предъ видъ:

1) Писмото на Негово Блаженство Иосифъ, българскиятъ Екзархъ, до Пловдивъ, 2 януарий 1880 година подъ № 2, до Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията, съ което се припознава дългътъ на българската църква въ Цариградъ;

2) Рапорта на смѣсений Екзархийскиятъ свѣтъ къмъ Министерството на Външнитѣ Дѣла (въ Цариградъ) до Цариградъ, 22 октомври 1875, съ който тоже се припознава дългътъ;

3) Отговора на Негово Блаженство Екзарха Иосифа до Министерството на Външнитѣ Дѣла и Исповѣданията, до София, 18 януарий 1882 година, подъ № 14, въ което се упомѣнува за миѣнието на разнитѣ епархиялни свѣти върху този въпросъ и че смѣткитѣ за дългътъ сж преглѣдвани и провѣрявани и въ самитѣ тефтери на заимодавцитѣ;

4) Заключениеята на коммисията, състояща се отъ г-да Г. А. Муравенова, А. А. Стояновича и Ст.

Н. Брадински, въ Цариградъ, които преглѣдали въпроснитѣ смѣтки и ги сключили до 31 декемврий 1865 година признали ги безъ лихвитѣ, съ исключение на лихвата за една само година призната на заимодавцитѣ, и рапортирали при това до Негово Блаженство на 2 юний 1866;

б) Заключениеята на послѣдната коммисия, състояща се отъ Натанаила Охридски. Г. А. Муравенова, К. Х. Попнова, и Н. А. Тъпчичецова, която била натоварена отъ Негово Блаженство, за да преглѣда за послѣденъ пътъ въпроснитѣ смѣтки до 31 декемврий 1872 и признала, че трѣба да се плати:

а) На Хр. П. Тъпчичецовъ	гр.	327,368	55 п.
б) На Д. Ив. Гешоглу	"	327,389	25
в) На Н. П. Тъпчичецовъ	"	328,448	20
г) На Х. Ник. Минчогу	"	9,893	

Всичко гр. 993,099

6) Разпогласията на разнитѣ коммисии въ определенното курсѣтъ на лиритѣ въ сравнение съ каймето, койго е вариравалъ, която мѣнотия се дига съ Султановото праде отъ 1875 г., въ което се казва, че койго си не плати дългѣтъ шестъ мѣсеца слѣдъ публикуването на помѣнатото праде, ще плаща суммата на дългѣтъ си отъ лира гроша 100 сто, и найсетѣ;

7) Предъ видъ на грамаднитѣ загуби, които претърпѣватъ заимодавцитѣ съ губението лихвитѣ за толковъ години, нѣщо съвършено противно на търговскитѣ начала, — ние комисаритѣ дойдохме до заключение, че заимодавцитѣ иматъ да зематъ, именно:

а) Хр. П. Тъпчичецовъ	лир. тур.	3273 ⁶⁸ / ₀₀	= л. зл. 74,312. 53
б) Д. Ив. Гешоглу	лир. тур.	3273 ⁸⁹ / ₀₀	= л. зл. 74,317. 29
в) Н. П. Тъпчичецовъ	лир. тур.	3284 ⁴⁸ / ₀₀	= л. зл. 74,557. 69
г) Х. Н. Минчогу	лир. тур.	98 ⁹³ / ₀₀	= л. зл. 2,245. 71

Лева златни 225,433. 22

София 30 Ноемврий 1883 год.

Коммисари:

(Под.) Д. Г. Анневъ.

Ат. Симовъ.

Д-ръ Минчо Цачевъ.

Съ първообразното вѣрно:

За Началника на отдѣлението: Н. Коммисиевъ.

Относително до курса, имало е разни мѣнния въ разнитѣ коммисии отъ 105 до 145 е вариравала т. л. Единъ комисаръ представлялъ едно мѣнние, другъ друго. Въ 1875 година, споредъ свѣдѣнията, които намѣрихме въ смѣткитѣ, било се издало за уреждане курса едно Султанско праде, въ което се казва, че всѣки трѣба да уравни своятѣ смѣтки въ срокъ отъ 6 мѣсеци. Слѣдъ това врѣме сждилищата нѣма да припознаватъ тѣзи вариации на курса.

Ф. Мариновъ: Азъ ако станяхъ въ начало да кажа нѣколко думи по този въпросъ, то не бѣше, че се въодушевлявахъ отъ нѣкое зло намѣрение върху него, но бѣше само съ тая цѣль, за да се даде нѣкое разяснение. Отъ тѣзи разяснения, едно ми прави впечатление, което азъ желая да обява на Нар. Събрание и да се разбере въпроса по-добрѣ, а не тѣй, както искатъ да го разбиратъ нѣкой. Ако ние признаваме цѣлото това количество, нѣкои ще разбератъ, че ние не признаваме никаква лихва на това количество. Азъ отъ моя страна не разбирамъ тѣй; защото азъ знаямъ, че ние плащамъ извѣстна лихва въ този случай, тѣй като това количество се е харчило въ книги, и тамъ има извѣстна разлика, която тѣй подробно не се обявава. Тукъ има 30 до 50% разлика. Послѣ се казва, че имало едно Султанско праде, въ което се казва, ако не плати до извѣстно врѣме, тогава е длъженъ да плати въ звонкова монета. Това дѣло ако бѣше отишло въ съда, и по търговски законъ макаръ и да не пише за лихва въ записа, щомъ даде прошение да си иска паритѣ и не му се дадатъ, длъжникъ трѣба да плати и лихва. Но и въ единия и въ другия случай азъ глѣдамъ, че работитѣ се изравняватъ, и мисля, че ние ще платимъ извѣстна лихва тукъ. Ако приеме Нар. Събрание, азъ не съмъ противенъ. Азъ искахъ само да се разясни въпроса.

М-ръ Цанковъ: Истина, че много години сж се минали, но азъ помня, че когато се дадохъ тѣзи пари на заемъ, то се каза, че съ лихва ще се зематъ назадъ. Освѣтъ това, че тѣ иматъ право на лихва отъ това се знае, че заимодавцитѣ като се принудили да подадатъ прошение въ съда, и Вие знаете, че споредъ търговскитѣ законъ, макаръ нито една дума да не пише въ записа за лихва, щомъ дали прошение да си иска въ паритѣ и не сж имъ ги дали, разбира се, че трѣба да платимъ отъ това врѣме и

лихва. Сега азъ не знам много добръ това дѣло, но когато се рѣшило, да се зематъ тѣзи пари за Българската черква, има въ протокола, че съ лихвата ги даватъ.

Бошняковъ : Азъ не искахъ да говоря по този въпросъ, но само искахъ да напомя на г-да прѣдставителитѣ да вспомнятъ прѣди 10 години нашето положение. . . . Името Българинъ се преслѣдваше по-вече отъ Герците отъ колкото отъ Турците. Благодарение на патриотизма на нѣкои Българи, въ числото на които сж и тѣзи, които съ тази идея поставиха единъ фондъ за Българската черква, отъ който не само се възроди нашата духовна независимостъ, но помогна се и за освобождаването на Българския народъ. Напомнявамъ на г-да прѣдставителитѣ, че когато въ Азиатскитѣ зидани Българскитѣ въстаници-мхиченици носеха тѣжки окови, въ числото на които не искамъ да говоря че бѣхъ и азъ, тогавъ тѣзи хора жертвуваха за да ни подпомагатъ. Когато ние бѣхме въ таково положение, тогавъ тия стари патриоти жертвоваха за насъ. На нашето освобождение, г-да, способствова и тѣхната помощъ. Не може никой отъ Българскитѣ прѣдставители да бѣде непризнателенъ и да отказва това. Тукъ г-да, отъ насъ не се иска нѣщо подарѣкъ или помощъ. Тукъ е единъ дългъ отъ толкова години, който дългъ е на Българския народъ, и трѣба да се плати. За това моля, да се съгласимъ и да се даде на вотиране суммата.

Д. Попповъ : Азъ и по-напредъ казахъ, че тѣзи пари сж се дали въ присхтветието на Негово Блаженство. Въ записа се казва толкова хиляди гроша. Сега да не прибѣгваме къмъ таква звонкови монети и не знамъ какво. Истина, че тѣ сж дали за добро дѣло, трѣба да имъ се плати. Но да се не казва лира и не знамъ какво. Просто щѣ имъ се плати съ франкъ 5 гроша.

Дуковъ : Отъ разискванията, които станаха тукъ, се вижда, че почти всички сме наклонни да заплатимъ този дългъ. Разликата е тази само, че нѣкои искаха обяснения, защото всѣки знае, че Нар. Събрание има това право, да тъкува. Най-послѣ дойдехме до съгласие, че които искали обяснения, нѣма да имъ се откаже правото, тъй като въ такива смѣтки може да има нѣщо по-вече. Сега обясни се пакъ, че се дали взаимнообразно тѣзи пари, както миналата година бѣше опълномощено правителството

да прѣгледва смѣткитѣ и да даде на заимодавцитѣ нѣколко хиляди франка. Каза се, че дадени сж половината пари и трѣба да се даждъ още половината; както виждате, това е направено за ползата на Българския народъ, и никой отъ насъ нѣма да откаже да се платитъ. Но азъ съмъ на мнѣние, понеже е вехтъ борѣтъ, да се исплати отъ резервний фондъ, за да не преговарява сегашний бюджетъ.

Предсѣдателъ : Искатъ ли нѣкой да говори върху другитѣ сумми?

Буровъ : Азъ ако говоряхъ по напредъ, не казахъ, че съмъ противъ тѣзи сумми. Но не можъ никакъ да кажа, че за тѣзи пари не се зимало лихва. Именно ако сж похарчили 5 или 6,000 лири, то сж ги дали въ 360 гроша съ кайме лирата, а не сж дали златни. За това да не се знае, че тѣ нѣма да получатъ никаква лихва.

Попповъ : Колко гроша сж венчки?

Докл. Анневъ : Цѣлата сумма на дълга е 225,433 лева и 22 стотинки.

Попповъ : Колко грошове сж?

Докл. Анневъ : Тѣзи грошове сж обвърнати въ левове. Всичкия дългъ се качи на 225,433 лева, отъ които $\frac{2}{3}$ части се падатъ на България.

М-ръ Цанковъ : Когато се свършаха смѣткитѣ, то се знае, че се смѣтнаха на грошове. Но тѣзи грошове отъ 1873 година сж направени на лири. Ако се исплатитъ въ двѣ години, нѣма да се плаща лихва за тѣхъ, ако не се платятъ въ двѣ години, ще плащаме лихва на лиритѣ, тъй щото сега е на лира, а не на грошъ.

Д. Попповъ : Тогава се разумѣва. Но тогава е струвала лирата 130, а сега като имъ платимъ въ лира 100 гр., имъ даваме една разлика повече отъ 20 %.

М-ръ Цанковъ : Когато се правеха тѣзи нѣща, тогава вече нѣмаше каймета.

Предсѣдателъ : Има ли нѣкой да говори? (Нѣма). Моля г. докладчика, да покаже цѣлата сумма за вѣщественитѣ расходи.

Докл. Анневъ : Цѣлата сумма за вѣщественни расходи споредъ комисията възлиза на 389,288 л.

Предсѣдателъ : Полагамъ на гласуване суммата за вѣщественни расходи при М-ството на Външи. Работи и Исповѣданията, споредъ комисията, и кой-

то приема да се отпуснатъ 389,288 лева да си дигнатъ ржката. (Вишегласие). Ще туря на гласуване предложението на г. Дукова, за суммата отъ 150,288 лева, което се отпуща за исплащане дълга на Българ. черква въ Цариградъ, да се отпуснатъ отъ резервний фондъ, а да не се отпущатъ отъ дохода на бюджета на настоящата година. Суммата се гласува, но да ли да се земе отъ запасний фондъ, това не се гласува още.

Д. Поповъ : Това е едно и също. Ако се зиматъ отъ резервний фондъ, значи че ще се зематъ отъ икономическитъ сумми, ако не, то резервний фондъ ще бжде по голѣмъ съ 150,288 лева.

Ф. Мариновъ : Азъ разбирамъ, че предложението на г. Дукова има една извѣстна цѣль, че ако бюджета остане ачикъ, или съ дефицитъ, ние може да прибѣгнемъ къмъ облагане съ данъци населението. Ако се зематъ отъ резервний фондъ, тогазъ нѣма да излѣзе този дефицитъ.

Председателъ : Полагамъ на гласуване предложението на г. Дукова, което казва, щото суммата 150,288 лева, която гласува Н. Събрание за исплащане дълга за Българската черква въ Цариградъ, да се земе отъ резервний фондъ. Който приема предложението на г. Дукова, да си дигне ржката. (Вишегласие). Значи Нар. Събрание приема да се взематъ отъ резервний фондъ, слѣдователно трѣба да се спаднатъ отъ тукъ.

Докл. Анневъ : Непредвидени извънредни расходи. За тази статия комисията не се е произнесла дефинитивно, така щото моли Н. Събрание самó да се произнесе. Безусловенъ фондъ 50,000 лева. Запасенъ фондъ споредъ комисията е угасенъ.

М-ръ Балабановъ : Както видите, азъ съ комисията горѣ-доле бѣхъ съгласенъ. Безусловниятъ фондъ лани е билъ 70,000 лева, а тази година го турнахъ 50,000. Азъ направихъ това за туй, защото, както знаете, всички сме съгласни да правимъ икономия, но да се прави икономия тамъ, дѣто е възможно, безъ да се поврежда управлението. За това, при всичко че по другитъ части съмъ съгласенъ съ комисията, тукъ се намѣрихме въ разногласие, относително заличването запасния фондъ. Тази година безусловниятъ фондъ се намали, но да се заличи запасния фондъ, ще бжде мъчно, и ще стане нужда да се отнасямъ до М-ството на Финанситъ,

което да търси другъ источникъ, или да прави заемъ отъ Народната Банка за удовлетворение нѣкои непредвидени нужди. За това моля Народното Събрание, да приеме тази сумма тѣй, както е представена отъ М-рството.

Д-ръ Цачевъ : Тѣй като г. М-ръ на Външнитъ Работи има добрината да каже, че е билъ твърдѣ въ добра гармония съ комисията, за това го моля, да задържи тази гармония и да отстъпи тоже въ това отношение.

М-ръ Балабановъ : Азъ наистина бихъ желалъ както бѣхъ въ добра гармония, съ комисията, така да остана и до край, но като съмъ поставенъ на такъвъ единъ постъ за да управлявамъ М-рството на Външн. Дѣла и Исповѣданията, то имамъ причини да кажа, че тази икономия ще бжде въ ущърбъ на управлението; но понеже обичамъ да държа до край добра гармония, азъ мож да поискамъ една сумма по малка. Тогава вмѣсто 20,000, да се туря 15,000 лева. Но безъ запасенъ фондъ не ще ми бжде възможно да управлявамъ. (Гласове : 10,000 лева да се отпуснатъ).

М-ръ Начовичъ : Азъ не мож да разбера, защото има съпротивление противъ запасния фондъ. Тѣзи пари сж за разнovidни разноски. Ако стане нужда, ще се похарчатъ, тѣ ще се изживятъ по приетия редъ, ако ли не, ще останатъ като доходъ. Нар. Събрание като преглѣда отпостѣ смѣткитъ, може да види, да ли тоя фондъ е билъ употребенъ за дѣйствителни нужди и ако се укаже че не, тогава то може да го бламира и да го тегли подъ отговорностъ. Напримѣръ да се отвори нѣкакъвъ конгресъ въ Европа за телеграфи или за пощи или за други работи, дѣто трѣба да се проводи отъ България единъ представителъ или повече; а ако нѣма фондъ, трѣба да не се проважда челоуѣкъ, и това поврежда интереситъ на страната и достолѣпното на нашия народъ остава назадъ. Ако ли, вопреки това, се проводятъ представители, ще стане нужда да се търсятъ пари отъ друго мѣсто, нѣщо, което е противъ закона за отчетността по бюджета. За това Н. Събрание нѣма да направи добръ, ако глѣда да прави икономия отъ тѣзи фондове, защото тѣ сж отъ най нужнитъ; и особено защото тѣ се изживаватъ само ако стане нужда, ако ли не стане нужда, тѣ си оставатъ като доходъ на кассата.

Буровъ: Наистина г. М-ръ Балабановъ се пока- за много устѣпчивъ и благодаря му за това; А мис- ля сега, че и тукъ ще направи същото. Ние г-да не трѣба да отпущаме такива непредвидени сумми. Ние не сме въ 1878 год. трѣба да предвиждами всичко. Ако пакъ отпуснемъ непредвидени, тѣ трѣ- ба да бждатъ малко. Ние отъ година на година трѣ- ба да си предвиждами всичкитѣ разноси. За на- предъ не трѣба да става тѣй, да се турятъ таква грамадни цифри. Истина, че тѣ се харчатъ съ о- правдателни документи, но като видѣхме миналата го- дина, че въ бюджета остана дефицитъ единъ мили- онъ лева, а тази година може да останатъ два ми- лиона, то за това трѣба тази сума да се отхвърли.

М-ръ Балабановъ: Наистина азъ се показахъ у- стѣпчивъ, но отъ друга страна трѣба да знаете, че и отстъпикитѣ си иматъ граници, и трѣба да знаете защо турямъ въ бюджета една сума отъ 50,000 лева, а друга отъ 20,000 лева. Тѣзи сумми сѣ ту- рени, защото сѣ предвидени тукъ нужди. Има нуж- ди, които трѣба безъ друго да се удовлетвориатъ. Но, у всѣки народъ има такива нѣща, които не могатъ да се предвидятъ. Но какъ се предвиждатъ? Предвиж- датъ се по единъ начинъ неопредѣленъ. Прѣдполага се, че такава и такава нужда ще се появи. Искате ли да ме турнете въ положение да не мога да удовлетвори тѣзи нужди? Ако се похарчатъ тѣзи пари, добръ, ако не, тѣ пакъ оставатъ въ касата, и послѣ ако се похарчатъ има смѣтна палата която контролира. Недѣйте мисли, че запасния фондъ богъ знае какво ще го направимъ, гдѣ ще го похарчимъ. Има нуж- ди г-да, които ние като правителство, ако не ги удовлетвориимъ, до година, като дойдете ще може да ни осждите. Ще кажете, че не направихте това, ко- ето трѣбаше, и че не удовлетвориохте една нужда, ко- ето, ако се удовлетвориеше, Българския народъ щеше да спечели това и това. Зарди туй азъ тукъ не мога да направа отстъпката, която г. Буровъ иска. Най послѣдната отстъпка, която правя е, че мога да отстъпна нѣщо отъ тая сума, но не лишавайте правителството отъ онова средство, което е нужно да се управлява страната благополу- чно и уснѣшно, което трѣба да желяемъ всички ка- то представители на народа.

Ф. Мариновъ: Азъ искамъ да се косна къмъ въпроса на 17 статия и съ цѣль да моля прави-

телството, щото за бждѣще такива тѣжички окръгли цифри да има прѣдъ видъ да би се умалити въ бюджета. Може би да се за известна цѣль, но за бждѣще желателно е да се намалятъ.

Докладч. Анневъ: Азъ моля Н. Събрание да се произнесе върху запасния фондъ, тѣй като ком- мисията го е загасила. Но комисията нѣма нищо противъ, ако приеме 20.000 или 15.000 лева. (Гласове: 10.000 лева).

Министръ Балабановъ: Приемамъ 10.000 л.

Предсѣдателъ: Като се притурятъ 10.000 лева за запасенъ фондъ, всичката сума по тази глава въз- лиза на 684.845 лева. Когато приема, да се отпусне тази сума да, си дини ржката. (Вишегласие).

Докладч. Анневъ: (Чете): поддържане на Петер- бургскотъ агенство. Лични съставъ; спорѣцъ комми- сията:

1 Агентъ	12.000 лева
Нему прѣдставителни	7.000 „
Секретаръ — канцлеръ	6.000 „
Нему добавочни	2400. „
Писаръ	1800 „
Разсиленъ	960 „
Вратаръ	840 „

Всичко по комисията 31.000 лева.

Списаревски: Азъ не мога да разбера, кое е това агенство въ Петербургъ. Миналата година бѣше се распоредило правителството, да има тамъ такова агенство. Но азъ до колкото зная, не трѣба да има въ Петербургъ агенство отъ страна на Българското правителство.

М-ръ Балабановъ: Както видите, г-да, този пътъ ще бжда устѣпчивъ даже повече отъ комисията, и вѣрвамъ, г-да прѣдставителитѣ ще видатъ, че не искамъ нѣща, които са излишни; защото въ добаве- ната сума за Агента въ Петербургъ, ако е каза- но въ бюджета 10.008 лева, то може да се задо- вола съ 7.000 лева, така щото се печели на вед- нажъ 3.008 лева. Колкото за въпроса, който по- дигна г. Списаревски, при всичко, че не го чухъ толковъ добръ, но ми се чини, че се отнася до съществуването Българско агенство въ Петербургъ. Г-да прѣдставители! Суммата, която се иска за по- ддържане на това агенство, ще се похарчи, ако има агенство; ако ли нѣма, тогава нѣма да се по- харчи нито счупена пара. При всичко това, азъ съмъ

дълженъ да заява тукъ, че това Българско агенство въ Петербургъ може да е нужно, и ако не се е отворило миналата година, имаме надѣжда, че тази година може да се отвори; то зависи разумѣва се, отъ разни обстоятелства. Но азъ моля Н. Събрание, въ интереса на Княжеството, да не отказва тази сума, която, ако би да нѣма агенство, ще си остане цѣла. Но ако има агенство, което нѣщо зависи отъ обстоятелствата, то не оставайте правителството въ невъзможност да направи онова, което е желателно да бѣде.

Списаревски: Азъ не съмъ противенъ да ли ще се исхарчатъ или не; но не трѣба да има такава глава въ бюджета, защото въобще не трѣба да има тамъ агенство. За това, да се нехвърли съвсѣмъ. Да имаме прѣдставителъ, въ Русия, да защитава българскитѣ интереси, това е безсмисленно.

М-ръ Балабановъ: Азъ бихъ желалъ да развия тукъ единъ прѣдмѣтъ, който често се подига тукъ, но който ми се чини, не е добръ разумѣванъ. За зла честъ нѣма днесъ време. Дълги вѣкове сж се минали, за да знаятъ хората, какъ трѣба да се управлява една страна. Най постъ науката дойде да докаже, че има 3 власти: власть законодателна, съдебна и изпълнителна. Законодателната власть прави закони и тази власть е народното прѣдставителство. Съдебната власть сж сѣдилищата, а изпълнителната власть, е всѣко едно правителство, което има довѣрието на Държавния Глава и на страната чрезъ народното прѣдставителство, поема отговоръ отговорността да управлява страната въ извѣстно направление, спорѣдъ мнѣнието, което се искава въ страната, на която това правителство, е правителство. Сега да се наслаждава съ пълна свобода народното прѣдставителство по законодателната частъ, азъ нѣма да кажа нищо, напротивъ ржкоплѣскамъ да бѣде. Да бѣде съдебната власть независима и самостоятелна, да не се мѣсятъ въ сѣдилищата нито министри нито прѣдставители, това е тоже една отъ прерогативитѣ, които хората пазятъ на съдебната власть. Но да дохожда или съдебната власть или законодателната и да предначертава линия на повѣденне на изпълнителната власть, сир. да ѝ казва какво трѣба да направи или да неправи, веднажъ, като се е изказало довѣрие, че тази изпълнителна власть трѣба да управлява страната, азъ казвамъ,

че това не е въ интереса нито на страната, нито на нар. прѣдставителство, нито въобщъ на доброто дѣло, което се има предъ видъ. Това казвамъ, за да се знае веднажъ за всякога. Г-нъ Списаревски дохожда и казва, че не трѣба да има агенство въ Петербургъ. Може би, по неговото усмотрѣние да не е нужно да има въ Петербургъ агенство. Може би и другъ да мисли така. (Гласове: Не). Но днешната изпълнителна власть мжъ да мисли пакъ, че именно въ интереса на държавата, именно въ интереса на добритѣ свръзки, които съществуватъ между княжеството и освободителката Россия, именно въ този интересъ може да е нужно да има агенство въ Петербургъ. Ние, ако сме турнали това, турнаме сме го не за друго, но защото имаме предъ видъ интереситѣ на страната и интереситѣ на добритѣ свръзки, които трѣба да имаме съ правителството на Н. ВЕЛИЧЕСТВО, правителство, на което дължимъ толкозъ. Сега, ще ли се основе това агенство днесъ или утрѣ, или нѣма да се основе никакъ, азъ ще ви помоля, да смятате това нѣщо, като отъ ония нѣща, които трѣба да се оставатъ на изпълнителната власть. Както ние нѣмаме право да се мѣсимъ въ вашата власть, така не трѣба да се ограничава правителството, което знае, да ли трѣба нѣйде агенство, или не. (Гласове: Съгласно).

Д. Поповъ: Азъ не мож да кажа, да ли има агенство или не, ще има ли или не; но като нѣма още агенство, да предвиждаме бюджетъ, това е съвсѣмъ не нужно.

Дуковъ: Азъ не съмъ противенъ да се встира тази сума. Но като до сега не е имало да ли ще има за напрѣдъ, и коя е причината да се харчатъ толкозъ пари за агенство въ Русия? Тамъ прѣди имаше нѣкакъвъ прѣдставителъ, и до колкото помня г-нъ М-ръ Балабановъ бѣше се общалъ до 15 дена да прибѣре канцелярията отъ тамъ. Още тогава се обяснихме, че не трѣба тамъ прѣдставителъ. Ако за напрѣдъ трѣба, да се отпусне тази сума; но моля г-на М-ра да обясни, коя е била причината, че не го е викалъ и до днесъ.

М-ръ Молловъ: Ми се струва, че думитѣ на г-на Министра на Външ. Работи се прѣтълкуваха. Г-нъ М-ръ каза, че таково агенство трѣба. Но да ли може да се отвори, то зависи не само отъ насъ, но и отъ други обстоятелства. Г. М-ръ каза, че има

надѣжда да се отвори. Това е въ интереса не само на насъ, но въ интереса на нашитѣ освободители. Да кажемъ сега, че не отпущаме сума, и подиръ 3 мѣсеци стане нужно да се отвори агенсто. Съ какво ще го отворимъ тогatzъ? Ако се отвори ще се похарчатъ тѣзи пари, ако не, ще останатъ. А това нѣма да бѣде никакъ въ вреда на страната.

Списаревски: Азъ не би нищо казалъ, ако имаше агенства и по другитѣ държави, защото, ако има въ Петербургъ агенство, то значи нашата държава да стане независима. Тогatzъ да имаме агенства и въ Франция, Англия и другадѣ. Но да дохожда сега г. Балабановъ и да казва, че трѣба агенство тамъ, когато той прѣди бѣше противъ всеко таково начало, то ще каже, че ние трѣба да бѣдемъ независими, и като е тѣй, трѣба да бѣдемъ послѣдователни и да имаме не само въ Петербургъ агенство, но и въ другитѣ господарства. (Тропание).

М-ръ Балабановъ: Азъ се радвамъ на г. Списаревски за патриотическитѣ чувства, които искаха и които щѣха да бѣдѣтъ още по вече на мѣсто, ако заключенията бѣха такива, както бѣше началото. Въ начало той каза, щото българското правителство да испраща на всекъдѣ агенти, и въ Франция и въ другитѣ държави, даже и въ Америка. Нѣма българинъ, който да не желае таково нѣщо. Мисля, всички желаятъ, България да напѣдне толкозъ, щото не само въ Петербургъ, но на всекъдѣ да испрати свои представители. За зла честь, врѣмето за това още не е настанѣло; Но имаме трудъ и старание, да направимъ това, което е възможно. Ние се стараемъ и по лека лека да направимъ онова, което днесъ е възможно, и съ врѣме може да стане онова, което искаха г. Списаревски. Колкото за това, че преди да бѣдѣ Министръ азъ съмъ осѣждалъ, да има въ Петербургъ агенство, за туй нѣма да дохождамъ предъ Н. Събрание да говоря и да се защищавамъ, защото азъ незная да съмъ осѣждалъ по принципъ агенство въ Петербургъ, а ако би отъ друга точка зрѣния да съмъ казалъ нѣщо на нѣкой приятелъ или познаникъ въ едно частно свиждане, то азъ мисля, че частниятъ разговоръ не може да стане прѣдмѣтъ на разискване прѣдъ едно народно прѣдставителство. За това, моля Нар. Събрание, да приеме тази сума, че ако се похарчи, добръ, ако не, ще остане въ кассата.

М-ръ Стоиловъ: Просто за разяснение на въпроса ще забѣлѣжа, че по мое мнѣние въ принципъ имаме право да имаме агенства не само въ Петербургъ, но и въ Франция и прочее. Ромжнитѣ имаха такива агенти, както и Сърбитѣ, а нашето международно положение е таково, както бѣше положението на Ромжния прѣди обявлението на послѣдната война.

Списаревски: Да се докаже, че трѣба да има агенство въ Петербургъ, значи, че ние се поставяме нѣкакъ въ натегнато отношение къмъ Россия.

М-ръ Балабановъ: Безъ да отговарямъ на общия въпросъ, азъ протестирамъ съ сичката си сила противъ думитѣ, които искаха г. Списаревски, и имамъ да кажа на Нар. Събрание, че сношенията съ които е свързана България съ Россия, не сѣ никакъ отегнати отъ това, че желаемъ да имаме тамъ агенство. (Ржкоплѣскание).

Списаревски: Не приемамъ подобни протести. (Шумъ, тропание, гласове: долу). Найсѣтне излиза, че ние да оставимъ Русското покровителство и да отидемъ къмъ други, и да не трѣба да имаме никакъвъ контролъ на тѣхнитѣ сношения къмъ насъ както н. пр. къмъ Австрия, а къмъ Русското правителство да имаме. (гласове: Долу, долу. Шумъ тропание). Трѣба да бѣдемъ г-да признателни къмъ една държава, която ни е дала животъ. (Шумъ).

Предсѣдатель: Г-нъ Списаревски нѣмаше причина, да вика въ Нар. Събрание, защото съ викание не се върши работа, всеки трѣба да говори на реда си. Азъ имамъ да забѣлѣжа относително г-на корреспондентина, който стои тамъ, че ако си позволи другъ ижтъ да прави знакове съ глава, да одобрява или не, тогава азъ ще бѣда принуденъ да дигна този столъ отъ тамъ, и да не позволя да сѣди тамъ никой, освѣнъ г-да представителитѣ. Корреспондентина трѣба да знае прилично да се влада въ Н. Събрание. Нито на публиката нито на корреспондентитѣ не е позволено и свободно да одобряватъ или не одобряватъ онова, което казва единъ или другъ.

Списаревски: Лесно е да се забѣлѣжава и конфузи едно лице, но трѣба да има причина. Корреспондентина не е давалъ никакви знакове.

Предсѣдатель: Моля ви се! Че ако не го бѣхъ видѣлъ, не бихъ направилъ такава забѣлѣжка; но видѣхъ го, за туй му направихъ забѣлѣжка.

Докладчикъ Анневъ: И тъй всичко за личния съставъ на Петербургското агенство, слѣдъ съкращенията, на който се съгласи и г-нъ М-ръ Балабановъ 31,000 лева.

Председателъ: Полагамъ на гласуване глава II за поддържане личния съставъ на Петербургското агенство. Колко е суммата за вещественитѣ расходи г-нъ Докладчикъ? (Докл. Анневъ: 11,040 лева). Също и вещественитѣ расходи, всичко на сума отъ 42,040 лева. Който приема, да се отпуснатъ за поддържане това агенство 42,040 лева, да си дигне ръката. (Вишегласие).

Л. Дуковъ: Азъ отдеже питахъ за едно нѣщо, но г-нъ М-ръ замѣлча. Това бѣше въпроса ми, да ли това агенство, което сега не е отворено ще се прибере или не. Това бѣхъ запиталъ.

Председателъ: Вашето запитване ще го туря на дневенъ редъ, а сега да не се отклоняваме отъ работата.

М-ръ Балабановъ: Азъ мога да отговоря изведнажъ на г-на Дукова и да се не губи врѣмето съ формални запитвания. Ако разбрахъ добръ, мнѣнието на г-на Дукова, той пита да ли има сега българско агенство въ Петербургъ или да ли има тамъ чиновници. Днесъ въ тази минута, нѣма нищо; но правителството има намѣрение да се потруди да отвори българско агенство въ Петербургъ. Ако е имало нѣкой чиновникъ тамъ, зети сж вече мѣрки, и днесъ тамъ чиновникъ нѣма. Това ми се чини, че успокоява г-на Дукова. Ако стане нужда, ние ще пратимъ и агентинъ и чиновникъ, ако не, тогава паритѣ ще си останатъ въ хазната.

Дуковъ: Тогава азъ се задоволявамъ, и на таква хора разбира се, не може да имъ се плаща.

Докладчикъ Анневъ (чете):

ГЛАВА IV.

Поддържане на Цариградското Агенство.

Съдържаение личния съставъ.

1 Агентъ	10,000
Нему представителни	8,000
1 Секретаръ	6,600
Нему представителни	1,000
1 Редакторъ за български езикъ	6,000
1 Драгоманинъ	5,000

Нему представителни	1,000
Канцлеръ	5,000
Нему добавочни	1,000
Помощникъ канцлера	3,000
Клятиинъ	2,000
Писаръ	2,300
Гавазинъ	1,200
Разсиленъ	960
Вратаръ	840

Всичко споредъ комисията 54,400 лева.

Веществени расходи:

Наемъ помѣщение	4,086
Канцеларски	6,600
Поддържане библиотека	800
Помощъ за бѣдни	5,000
Обмундирование на единъ разсиленъ и единъ вратаръ	440

Всичко за веществени расходи 16,926

Всичко 16,926 лева споредъ проекта и комисията, а всичко по глава IV 71,326 лева.

Председателъ: Полагамъ на гласуване суммата за поддържане българското агенство въ Цариградъ, и моля, които приематъ да се отпуснатъ за тази цѣль 71,326 л. да си дигнатъ ръката. (Болшинство.) Приема се.

Докладчикъ Анневъ (чете):

ГЛАВА V.

Поддържане на Бунурешкото Агенство.

Съдържаение личния съставъ.

1 Агентъ	9,600	} 15,600
Нему представителни	6,000	
1 Секретаръ	6,600	= 6,600
1 Драгоманинъ-Канцлеръ	4,008	= 4,008
1 Писаръ	1,500	= 1,500
1 Разсиленъ	960	= 960
1 Вратаръ	840	= 840

Всичко за личния съставъ 29,508

Веществени расходи.

Наемъ за помѣщението	4,000
Канцеларски расходи	2,300
Поддържане библиотека и абониране на вѣстници	800
Помощи на бѣдни	2,000
Обмундирование на разсиленъ и вратаря	

по 120 лева	240
Всичко за вещественни расходи	<u>9,340</u>
а Всичко по глава V	38,848
(Приема се.)	

ГЛАВА VI.

Поддържане на Българското Агенство.

Съдържание личния съставъ.

1 Агентъ	9,600	} 13,800
Нему представителни	4,200	
Представление Бълга- рия въ Черна-Гора	10,000 = 10,000	се угасява.
1 Секретаръ	6,600 = 6,600	
1 Писаръ	1,500 = 1,500	
1 Разсилецъ	960 = 960	
1 Вратаръ	840 = 840	спор. ком.
Всичко за личния съст.	33,700	спор. ком. 23,700

Вещественни расходи.

Наемъ за помѣщенieto	4,000
Канцеларски расходи	1,800
Поддрж. библиот. и абон. на вѣстници	800
Помощи на бѣдни	1,500
Обмундирвания на разсилния и вратаря по 120 лева	<u>240</u>
Всичко за вещественни расходи	8,340
А всичко по глава VI	32,040 за
обдържане Българското агентство.	

Председателъ: Които приематъ, да се отпуснатъ за тази цѣль 32,040 лева, да си дигнатъ ржката. (Болшинство.)

Давамъ за 10 минути отидиъ.

(Послѣ распускъ.)

Председателъ: Думата има г-нъ Аппевъ.
Докладчикъ Анневъ (чете):

ГЛАВА VII.

Ексархията.

Поддържане на Ексархията съгласно чл. 101 отъ църковния уставъ	<u>98,000</u>
Всичко за Ексархията	98,000
(Чете):	(Приема се.)

ГЛАВА VIII.

Поддържане на духовенството, съдържание на висшето Българско духовенство.

Руссенский Митрополитъ	12,000
----------------------------------	--------

Търновский Митрополитъ	12,000
Софийский Митрополитъ	12,000
Варненский Митрополитъ	12,000
Видинский Митрополитъ	8,004
Намѣстника на Видинский Митропол.	4,000
Кюстендилский Митрополитъ	8,004
Ловченский Митрополитъ	8,004
Самоковский Митрополитъ	8,004
Врачанский Митрополитъ	8,004
Всичко за висшето бълг. духовенство	<u>92,020</u>
Добавочно възнаграждение на бълга- рскитѣ священници	850,000

Съдържание на иновѣрното духовенство

Софийский Мюфтия	4,008
Софийский Раввинъ	4,008
Руссенский Мюфтия	3,000
Варненский Мюфтия	3,000
Шуменский Мюфтия	2,400
Силистренский Мюфтия	2,400
Туновский или Севлиевский (?)	2,400
Кюстендилский Мюфтия	2,004
Плѣвненский Мюфтия	2,004
Врачанский Мюфтия	2,004
Видинский Мюфтия	2,004
Провадийский Мюфтия	2,004
Добричкий Мюфтия	2,004
Османъ-Пазарский Мюфтия	2,004
Разградский Мюфтия	2,004
Всичко за иновѣрното духовенство.	<u>37,248</u>
А всичко по глава VIII	979,268

Тукъ комисията не може да се съгласи и остава на Н. Събрание да се произнесе.

Яневъ: На какво мнѣние е била комисията най напредъ? Искамъ да видимъ.

Докл. Анневъ: Мнѣнията на комисията сѣ били различни. Едни бѣха на мнѣние, да си остане както е въ проекта; други бѣха на мнѣние на единитѣ мюфтии да се остави предвидената заплата, а на другитѣ да се смали, така щото остава на Нар. Събрание да опредѣли.

Батановски: Азъ не би се съгласилъ никакъ да се намаляватъ платитѣ на г-да владичитѣ, ако бѣше приходния ни бюджетъ 50 мил, а расходния 30 мил. лева. Но като е приходния 30 а расходния 34, поддържамъ да са намали и тукъ. Ние даваме 12000

л. на министра, който управлява единъ народъ, а единъ владика, какво управлява, та да му даваме 12,000 л. Владиката има само една канцелярия и единъ секретаръ; никаква челядъ нѣма.

Заради това, намирамъ за добро и предлагамъ на Нар. Събрание и мисля, че ще приеме 8000 лева на владичитѣ първостепенни.

Дуковъ: Мотивитѣ, които наведе г-нъ Батановски, не сж достаточни, ако е само мотивътъ отъ бюджета, защото отъ 4 владичи по 4000 лева ще спестимъ 16,000 л. Но има другъ мотивъ и той е, че 8000 франка не сж малко и съмъ на неговото мнѣние, да се плащатъ на владичитѣ по 8000 л. Съ това нѣма да докажамъ владичитѣ и съ тѣзи пари ще се поддържатъ тѣзи хора. Всѣки е увѣренъ на това и азъ съмъ на това мнѣние.

Поповъ: Азъ не мож да разберамъ, Видинската Епархия колко владичи има. Тукъ има 8000 л. за владика, други 4000 и 6000 добавочни. Ако има единъ владика, трѣба и една плата, а не три плати и да има помощникъ. Наистина 12000 лева сж твърдѣ много за владичитѣ. Тѣ наистина сж черковни началници, но нѣматъ толкозъ грижи, колкото министритѣ. Зарадъ туй, 12,000 л. сж твърдѣ много. Защото миналата сессия, когато искахме да имъ намалимъ платитѣ, самъ Преосвѣщенный Митрополитъ Симеонъ Преславский каза, че нѣма да присѣдствува въ засѣданнето, за да не помислимъ, че присѣдствувалъ да зацѣпва голѣмитѣ плати. Той тогава каза; азъ и 5000 л. зимахъ и пакъ бѣхъ благодаренъ. Азъ мисля, че владичитѣ нѣма да се сърдятъ, ако имъ намалимъ малко, както на сичкитѣ, защото да имъ даваме повече, отъ колкото иматъ нужда, си нѣма мѣстотъ. Нѣка бъдемъ по-умѣрени.

Шивачовъ: Ако е за намаление на платитѣ, азъ всѣкога съмъ поддържалъ туй мнѣние и щего поддържамъ и отъ сега. Но тукъ въпросътъ ако се вземе въобщо, какви плати сж имали по-преди. Този принципъ е важенъ: нашето духовенство, какви плати е получавало въ турско време? И освѣтъ това, какво положение я занимава въ обществото и какви разносики иматъ? Като земемъ въ съображени сичко това, азъ мисля че платитѣ, които сж тукъ поставени не сж много. Въ турско време до колкото азъ помня, тѣ бѣха раздѣлени на три разряда: първий разрядъ получаваше по 75,000 гр. вторий

54,000 гр. третий 45,000 гр. Значи, 75,000 гр. тѣ сж нѣщо повече отъ 18000 фр. другитѣ около 15,000 фр. а третий разрядъ около 12,000 фр. Такива заплати, тѣ като сж получавали въ турско време, сега да искаме да имъ намаляваме, нѣмаме право, защото тѣзи пари тѣ тогава сж получавали отъ извѣстни свои приходи, които сжществуватъ и сега. Духовната власть е имала извѣстни приходи отъ миряпетѣ, които сж плащали владичина и пр., отъ които приходи се е плащало на владичитѣ. Правителството, тѣй да кажа, прие да плаща тѣхнитѣ плати съ извѣстни условия. Тѣй щото, ако имъ намалимъ сега заплатитѣ, могатъ самитѣ владичи да кажатъ, че намъ отъ нашитѣ каси се е плащало напредъ по толкова: можемъ и за напредъ да си прибавимъ тия приходи и да не се плаща както напредъ. Заради това, азъ мисля, че за владичитѣ по 12,000 фр. не сж много. Това е мосто мнѣние.

Вас. Шишковъ: Г-да! Като членъ отъ комисията ще кажа, че дѣйствиелно споредъ показанията на г-на Аннава имаме неспоразумѣние, по болшинството бѣ на такова мнѣние:

4 първост. митр. по	10,000 лева
Видинския да има	6,000 „
Тѣй като има още пенсия	6,000 „
Всичко	12,000 „
Намѣстника му	4,000 „
Кюстендилския	6,000 „
Ловчанския	4,000 „

Като имаме предъ видъ, че има други 4,060 лева пенсия на Натанаила, за Самковския болшинството прие да е 6,000 л. както и Вратчанския 6,000 л.

Съ исключение на г-на докладчика, сички приехме суммата 72,000 лева по тази глава, и моля Нар. Събрание да се съгласи.

Марко Велевъ: Колкото за това, дѣто г-нъ Батановски каза, че г-да владичитѣ нѣматъ дѣца и Фамилни, ние синца сме на нашитѣ г-да владичи чада. (Смѣхъ). На православната вѣра тѣ сж пазители, но трѣба да иматъ умѣрени платки, за да има съ какво да поддържатъ своето свѣщенство. (Гласове: съгласни!) Азъ г-да ида да се съгласимъ за 8,000 лева, но на единъ нѣтъ да имъ ги намалимъ не е право. Но г-нъ Шишковъ твърдѣ умѣстно каза, защото да оставимъ на комисията, как-

вото се е съгласило болшинството на онѣва съгласие, по което да имѣ общербимъ за сега по 2,000 лева, а не отъ единъ нхтъ 4,000 лева да общербяваме. Не е нхтно това казвамъ.

Д-ръ Цачевъ: Отказвамъ се.

Докл. Анневъ: Азъ ще отговоря на г-на Попова, че колкото се отнася до Видинския митрополитъ, той трѣба да помни, и предъ видъ не неговитѣ страдания и жертви за Българскитѣ народъ, и предъ видъ на това, че платата тукъ е раздѣлена отъ пенсията, полага се нему 8,004 лева, послѣ дохожда намѣстника му, който получава 4,000 лева; защото дѣдо Антимъ по причинна на неговата старостъ не може да изпълнява длъжността си, така щото 8,000 и 4,000 пакъ ставатъ 12,000 лева. За това мисля, че Нар. Събрание, не ще има нищо противъ това, ако остане, както е предвидено въ проекта. Нетрѣба да забравяме заслугитѣ на тоя старецъ.

Шопповъ: Г-нъ Шивачовъ привождѣ, какво сж зимали владичитѣ въ Турско врѣме. Но по напредъ въ Турско врѣме, той не ще знае. Тѣ земаха тогава твърдѣ безъ хесагъ. Тѣ тогава земаха по 15 и 30 гр. владичина, че сѣднатъ сега да ми хортува за турско врѣме. (Бобчевъ: Гръцки бѣха ония владичи!) Въ Турско врѣме, споредъ ексархийски уставъ, владиката когато умрѣше, имуществата оставаха една частъ на епархията, а друга на послѣдникитѣ тѣхни, а сега колкото имуществата останатъ, зематъ ги тѣхнитѣ наследници. Въ Турско врѣме двѣ части оставаха на епархията и една частъ на наследникитѣ, разбира се по завѣщанне. А сега нито завѣщания правятъ, просто споредъ закона наследникитѣ прибиратъ имуществата. Владичитѣ най-сегнѣ, нетрѣба да оставятъ пари, нито да иматъ по четире чифлика. Дѣто Малетий е прекупилъ половината Кюстендилъ. Сжщо и другитѣ владичи иматъ земи.

Шивачовъ: Кой е оставилъ на епархията си

Дуковъ: Азъ не искахъ да говоря, но ще кажа нѣколко думи и то повече за обяснение, за да ми се не предпие мнѣние, че искамъ да говоря противъ нашитѣ владичи. Не. Такава цѣль несъмнѣ имамъ, само ще кажа, че ако смѣтнемъ, колко сж земали, ако би да сж сега като тогавашнитѣ владичи, азъ не би се съгласилъ, да имъ се даждъ и по 2,000 лева. Но сега не сж такива — тогавашнитѣ

владичи земаха и рушвети, за разводъ земаха по 50 — 100 лири, и тѣхнитѣ плати никакъ неможеше да се предвиди какви бѣха. Зарадъ туй, него дѣ оставимъ на страна; азъ както казахъ и по напредъ, както предложи г-нъ Батановски, въ сжщето врѣме, както знаемъ иматъ и случайни доходи, тогава не ще е злѣ, ако имъ се плащатъ по 8,000 лева като земеме въ сравнение заплатата на единъ министръ. Азъ съмъ на мнѣние, да се остави така.

А колкото за Видинския Митрополитъ дѣда Антима, ако земемъ неговитѣ заслуги, то е така, но като се казва още за старостта му, на старъ человекъ и пари по малко трѣбагъ. 8,000 отъ тукъ и 6,000 ставатъ 14,000, дѣто ще каже, повече отъ колкото на министритѣ и владичитѣ. Зарадъ туй и тамъ малко да свалимъ, защото такъвъ единъ старъ человекъ, кому ще ги остави? Азъ съмъ на мнѣние да дадемъ нему 10,000 лева а на другитѣ по 8,000 лева.

Батановски: Г-нъ Велевъ казва, че нетрѣба да се общербяватъ заплатитѣ на владичитѣ, а не знае, че тая пзлиза отъ цѣлий народъ, отъ гърба на народа. А г-нъ Шивачовъ казва, че не могло Нар. Събрание да намалява тѣхнитѣ плати. Азъ мисля, че имаме нѣлно право, ако щемъ да намаляваме. Заради това постоенствувамъ, да се намали на четиретѣ владичи по 8,000 лева.

Буровъ: Като членъ отъ комисията, бѣхъ на мнѣнието, което искаха г. Шинковъ и моля да се вотира.

Предсѣд. : Моля г-на докладчика да съобщи, кое е мнѣнието на болшинството отъ комисията.

Докл. Анневъ: Немога да помня, че болшинството е било на мнѣнието, което искаха г-нъ Шинковъ; но има таквозъ нѣщо. Обаче Нар. Събрание нетрѣба да забравя, че за въ бѣдхще се има предъ видъ едно съкращение въ числото на митрополититѣ. Предъ видъ на голѣмата заслуга на тия отци, мисля, че Нар. Събрание не ще прави икономия отъ тѣхнитѣ заплати.

Споредъ предложението на г-на Шинкова излиза, че на първостепеннитѣ владичи трѣба да се плаща по 10,000 лева, на Видинския 6,000 лева, на намѣстника му 4,000 лева, на Кюстендилския 6,000 лева, на Ловчанския 4,000 лева, на Самоковския 6,000 лева и на Вратчанския 6,000 лева, сжщо 72,000 лева за висшето българско духовенство, ако се при-

еме предложението на г-на Шишкова.

Вас. Шишковъ : Равно 72,000 лева. Настоявамъ, да се вотира.

Предсѣд. : Полагамъ на гласоподаване разносъ на висшето духовенство, за владциѣ 72,000 лева. Които приематъ това, съгласно предложението на г-на Шишкова, да си дигнатъ ръката. (Болшинство).

Марко Велевъ : Помощника на дѣда Аптима Видинский . . .

Предсѣд. : Този въпросъ е вече свършенъ. Нар. Събрание гласува вече.

Марко Велевъ : Има да раскажа пѣщо по неговата работа.

Предсѣд. : Сега друга работа имаме. Моли г-на докладчика да продължава.

Докл. Анневъ : (Чете) : Добавъчно възнаграждение на българскитѣ свещеници 850,000 лева. (Приема се).

(Чете) :

Съдържание на иновѣрното духовенство :

Софийски мюфтия	4,008 л.
Софийски раввинъ	4,008
Руссенский мюфтия	3,000
Варненски мюфтия	3,000
Шумненский мюфтия	2,400
Силистренский мюфтия	2,400
Търновский или Севлиевский мюфтия (?)	2,400
Кюстендилский мюфтия	2,004
Плѣвненский мюфтия	2,004
Вратчанский мюфтия	2,004
Видинский мюфтия	2,004
Провадийский мюфтия	2,004
Добричский мюфтия	2,004
Османъ-Назарский мюфтия	2,004
Разградский мюфтия	2,004
Сичко за иновѣрното духовенство	37,240 л.

споредъ проекта и комисията. (Приема се).

ГЛАВА IX

Пенсии и Пособия.

На Негово Блаженство Антимъ Видин	6,000
Митрополитъ Натанаила	4,008
Малтуда пощъ Майдовска отъ Балчикъ	1,200
Сусана пощъ Христова отъ Свищовъ	1,200
Пощъ Стефанъ отъ Ески-Джумая	600

Митрополитъ Мелетия	4,008
Митрополитъ Кирилъ	3,600
Митрополитъ Евстатия	3,600
Архимандритъ Дионисий	1,200
Пособие за построяване нови цѣкви	10,000
Пособие за цѣрквата Св. „Кралъ“	10,000
Пособие за престарели свещеници и бѣдни свещенически вдовици	10,000
Всичко за пенсии и пособия по глава IX.	<u>55,516</u>

А споредъ комисията 45,416 л.

М-ръ Балабановъ : Споредъ комисията г-да, суммата 10,000 лева за пособие на цѣрквата Св. Кралъ се заличва. Съ това заличване, което прави комисията, азъ не съмъ и немога да да бѣда съгласенъ. Тѣзи 10,000 фр. се предназначени за подържането на единъ хоръ и други необходими разности въ катедралната цѣква на Българската столица. Освѣнъ това, отъ тая сума се харчатъ и нѣкои други разности пакъ за тази цѣква, която е първа цѣква въ княжеството, въ която ходи НЕГОВО ВИСОЧЕСТВО, която се посѣщава и отъ чужденцитѣ и въ която се вършатъ тържествени обряди по народнитѣ празници. Днесъ за днесъ тая цѣква, представя, единъ видъ сѣдалище на българската цѣква въ Княжеството. Това като е тѣй, мене ми се струва, че нѣма да се съгласите, щото да се угаси тая сума отъ 10,000 фр. Истина е, че цѣквата има и приходи, но има и голѣми расходи. За това да се приеме тая сума.

Батановски : Азъ пакъ мисля, че пенсия се дава на единъ чловѣкъ, които не може да се помнива. А тува глѣдамъ, че за пенситѣ се спомѣнува и Мелетий, и нему се опредѣля пенсия 4008 лева. Азъ не зная защо му е пенсия, когато цифлици има, кѣнци има, пари има, и пр. и най-сетнѣ да му даваме още пенсия. Ние станаме много тежелеме г-да, но съ това ще накараме народа, още единъ данѣкъ да дава. Това си нѣма мѣстото.

Докл. Анневъ : Тукъ стана една малка погрѣшка. Азъ казахъ, че сичко споредъ комисията е 45.416 — лева. Първо бѣ 45.416 — лева, но прибавятъ се къмъ тая сума 600 лева за една свещеническа вдовница Маринова и други 900 лева пенсия за нѣкой си архимандритъ. Пахомий. Тѣй щото сичко за пенсия и пособия 45416+600+900= сичко л. 46916 —

М-ръ Балабановъ: Азъ поддържамъ 10,000 фр. за черквата Св. Краль и поддържатъ това и моитѣ колеги, които познаватъ добръ това нѣщо.

Колкото за дѣто каза г-нъ Батаповски за Негово Високо Просвѣщенство Мелетия, той влиза, въ катедрията на сички онѣя български пастире-началници, които, като нѣматъ епархии по една или друга причина, получаватъ по една малка пенсия, за да се препитаватъ. Нѣма съмнѣние, че мнозина отъ владичитѣ, които съ безъ епархии, може би иматъ икономия отъ друго врѣме, но държавата въобще не глѣда на това нѣщо; тя повече глѣда, че тѣзи лица съ имали епархии, сж управлявали епархии или сж принесли нѣкои услуги, и като такива лица останатъ безъ епархии, държавата не може да ги остави безъ никаква грижа. Ми се чини, че за единъ български пастире-началникъ, който е билъ нѣколко години управителъ на една епархия, ако му се даде една малка пенсия, това не е нито противъ законитѣ, нито противъ интереситѣ на държавата. Заради това, азъ бихъ разумѣлъ въпроса, ако се отнасяше до сички, които сж останали безъ епархии; но ако направимъ изключение само за одного, защото иматъ чифликъ, това е твърдѣ мѣчно. Отъ друга страна, както глѣдате г-да, азъ не направихъ никаква мѣнотия въ това отношение, а оставихъ Нар. Събрание съвършено свободно, да рѣши заплатитѣ на владичитѣ, които иматъ епархии. Но сега да се подига въпросъ: да ли архiereитѣ, които са имали едно врѣме епархии, а сега нѣматъ, иматъ право за пенсия, азъ мисля, че ще бѣде несправедливо, ако се рѣши този въпросъ въ смисълъ отрицателенъ. За това моля Нар. Събрание, да неотхвърля тая пенсия, защото, ако се отхвърли, трѣба да имаме предъ видъ, че малцина ще бждатъ тѣзи, които ще се рѣшаватъ да встѣпятъ въ духовното поприще. Може да има челоувѣкъ разни мнѣния върху това поприще, но чини ми се, че духовенството трѣба да бѣде увѣрено, че нѣма да дойде единъ денъ да страда и да проси. А че нѣкой е могълъ да направи икономия, това е другъ въпросъ.

М-ръ Цанковъ: Азъ не защитавамъ пенсията на г-на Мелетия, това е работа на Нар. Събрание, да приеме или не приеме, но азъ искамъ да обърна вниманието Ви върху пособието за черквата Св. Краль. Ако Нар. Събрание не приеме тази сума, тога-

ва ще каже, че трѣба да туримъ нѣкой пѣвецъ, както ги има въ другитѣ черкви. Тѣзи пари сж именно за тѣзи пѣвци, които сега украсяватъ черквата. За това моля Нар. Събрание, да приеме тая сума, а може да отхвърли другата сума, която е за пособие за построяване нови черкви, защото нови черкви могатъ да си построяватъ хората, когато намѣратъ пари; но не можемъ да събираме отъ хората помощи за поддържане пѣвчески хоръ на Св. Краль, а за да правиме нови черкви можемъ да събираме помощи. За това, по добръ е, да отхвърлите тая сума, а приемете пособието за Св. Краль

М-ръ Икономовъ: Въ допълнение думитѣ, които се исказаха въ полза за пособието на тукашната Съборна черква Св. Краль, думитѣ, които исказа г-нъ Цанковъ, сж вѣрни. Не само за пѣвцитѣ се даватъ тѣзи пари, но и за много други разности, които ставатъ не само за мѣстнитѣ нужди, но за чистодржавни наредби, и пр. при празниците държавни и народни, било наши, било руски, пма-ми нужда отъ литургия, молебень и пр. Черквата не е длѣжна да харчи отъ само себѣ си за тия тържества. Тя трѣба да прави тържествата, но трѣба и да се обезпечи. Всичкитѣ тѣзи нѣща: хоръ, свѣщи, постилание и пр. ставатъ съ пари и трѣба да се помогне. 10,000 фр. сж даже малко споредъ менѣ. Турени сж еднажъ и трѣба да ги приемете както сж, безъ никакво съмнѣние.

М-ръ Балабановъ: Азъ благодаря на моитѣ колеги, които поддържатъ бюджета-проекта, които влиза подъ вѣдомството на моето Министерство. Благодаря именно на Г-на Цанкова, дѣто настоятелно поиска суммата отъ 10,000 фр.; но незная да ли трѣба да му благодаря и за това, дѣто той иска да се махне суммата 10,000 фр. за пособие да построяваме нови черкви. Ако това потвърди г-нъ Цанковъ, той прави туй, защото е отдалеченъ отъ Министерството, което е повѣрено мене, и въ което катедрично се усѣща нужда за такъва сума. Въ М-вото на Исповѣданията, което е свързано съ М-вото на Внѣшнитѣ Дѣла, постѣпватъ всѣки денъ прошения и молби, както изъ Княжеството, така и изъ българскитѣ народонаселения вѣнъ отъ Българск-то Княжество. Ми с чини, че който и да е на постѣтъ, който азъ занимавамъ днесъ, не ще да е въ състояние да откаже помощи, които се изискватъ,

за построяване нови черкви. Незабравяйте г-да, че както Княжеството, тъй и много други български народонаселения вѣнка отъ Българското Княжество, въ постѣднитѣ години се намѣриха въ такова положение, дѣто много черкви се затвориха, много Божи храмове, въ които хората сж черкували отъ вѣкове, сж сручени. И днесъ Българина, каквото и да се казва, глѣда на нѣпредѣ, глѣда да си съгради една черква и при черквата едно училище. Заради това, както се предвижда въ М-вото на Просвѣщеніето помощъ за училищни здания, така и въ мѣсто Министерството, трѣба да се предвиди една сума за построяване черкви. Това е и справедливо и вѣрвамъ, че Нар. Събрание нѣма да отрече тая сума.

Заради това моля почитаемото Нар. Събрание, като вѣрвамъ, че ще бѣде наклонно да приеме сумата 10,000 фр. за пособие на Св. Кралъ, така да не отхвърли 10,000 фр. за построяване нови черкви.

Предсѣд.: Ще туря на гласоподаване . . .

Докл. Анневъ: Азъ съмъ длъженъ да дамъ нѣкой обяснения отъ страна на комисията. Наистина предѣ видѣ на грамадния доходъ на тукашната черква, не разбирамъ, какъ не ще може да поддържа хорътъ, когато има други черкви, както напр. въ Свищовъ и Руссчукъ съ по-малки доходи, но тѣ недохождатъ да искатъ пособие за хороветѣ си. Тукъ има най-сетнѣ и гр. Свѣтъ и въ столицата единъ хоръ да не може да се поддържа, това ми се вижда чудно.

Колкото за предложението на г-на М-ра Цанкова, да се угасятъ 10,000 лева за нови черкви, на това съмъ противенъ отъ страна на комисията, защото както има нужда отъ училище въ всѣко село и градъ, така също има нужда и отъ черква. Азъ съмъ съгласенъ, да се не приеме сумата 10,000 л. за пособие на черквата Св. Кралъ, защото Столицата може да поддържа сама единъ пѣвчески хоръ.

Попповъ: Най-послѣ се съгласявамъ съ предговорившиятъ. За София се отпускатъ най-големѣ сумми: за гимназия, болница, шоссета, мостове и др. а сега трѣбало да плащаме и да имъ пѣятъ въ черквата, като на нѣкои сиромаси. Тука има и гр. свѣтъ, който има много-големѣ приходи и защо държавата да отпуща 10,000 фр. за черквата?

Колкото заради другата сума 10,000 л. за нови черкви да се помага, не е голѣма. Само една чер-

ква да се направи струва 500 лири; какво ще се помогне съ 10,000 фр. на много черкви? Но да се остави така.

Колкото за пенсията на Митр. Мелетия, ще кажа, че единъ архіерій не се отдалечава отъ епархията си, ако не е виноватъ. Той е направилъ вина и за това съ го поспѣдили отъ епархията му за наказание. Споредъ закона е тъй. Заради туй, той ако да бѣше нѣкой другъ бѣденъ, можеше да се приеме пенсията му, ние даже на затворницитѣ даваме пари; но той, като има толкъзъ приходи, а е заточенъ, той както и да е, ще исплати толъ грѣхъ и не ще остане безъ епархия повече отъ 6 месеца или година. Щомъ закона му даде право за епархия, тогава ще има митрополитска заплата. Не му трѣба пенсия; споредъ вината си е отстраненъ отъ епархията си.

М-ръ Икономовъ: Г-нъ предговорившии каза, че много се е давало за София, и че трѣбало тая сума за черквата Св. Кралъ да се не даде. Ми се струва, че не даваме на София, но на столицата на Българското Княжество. Ако столицата бѣше въ Добричъ, отечеството на г-нъ Поповъ, също то щѣше да се харчи за тамъ.

Въ отговоръ на г-на Аннава ще кажа, че въ Руссчукъ и Свищовъ други тържества ставатъ, а тукъ други. Най-заслужва да се спомѣне, че тамъ нѣма ни Князь, ни Нар. Събрание, ни правителство. Въобще правителственитѣ празници се празнуватъ въ другитѣ градове иначе, а въ столицата иначе. И тукъ черквата като прави повече разноси, за да направи по-великолѣпни тия празници, правителството е длъжно да помогне съ една сума. Ако не бѣше тукъ правителството или Нар. Събрание, тукъ нѣщеше да се поддържа единъ хоръ, който толкъсъ скъпо коштува, а тукашнитѣ хора и съ единъ пеецъ щѣха да се задоволятъ, като му плащаха само 1,000 гр. Ако недохождаха тукъ въ черква и агентитѣ на чуждитѣ държави и другитѣ чужденци нещѣха да се паятъ толкъзъ свѣщи, нещѣха да се постилятъ толкъзъ килими, и нещѣха да се правятъ много други разноси, нито на половината. А щомъ се правятъ за общъ интересъ, трѣба да се помогне на тия разноси и ние ще направимъ много добръ, ако приемемъ тая сума, защото никога не ще може да се отпразнува единъ народенъ празникъ, ако въ черквата не го направимъ, както трѣба.

Бобчевъ : Азъ ще постоянствувамъ, да си остане пенсията на дѣдо Мелетия тъй, както е въ проекта, защото, ако и да е съгрѣшилъ, споредъ Св. Писание. „Нѣсть чловѣкъ иже живѣ въдѣтъ и не съгрѣшнѣтъ“ слѣдователно, тогава дѣдо Мелетий, може да се залови за друга работа. Да положимъ че е спестилъ нѣщо, но понеже е на таквъ мѣсто, петрѣба да се оставя. Въ други мѣста на отчисленитѣ министри се даватъ пенсии, слѣдователно, защо на тоя старецъ да нададемъ 4,000 лева? Зарадъ туй, моля Нар. Събрание, да ги приеме съ всеко благодарение, както съ турени.

Относително до пособието за черквитѣ, нетрѣба да се унищожи тая сума, но тъй като е предвидена отъ министерството, трѣба да се остави, защото много хора има, които желаятъ черква, но я нѣматъ; заради туй дохождатъ при М-вото за благодарение или помощъ. Слѣдователно, да се приеме тая сума. Колкото за хорътъ на Св. Кралъ, остава на Нар. Събрание да рѣши.

М-ръ Начовичъ : Искамъ да кажа относително до дядо Мелетий нѣколко думи. Тука се каза, че той ималъ чифлици и пари. Никой не му е челъ паритѣ, и слѣдователно, никой незнае много ли сж или сж малко. А че ималъ чифлици — то може да е истина. Но у насъ 20 или 50 дюлюма земля, се нарича чифликъ. Може би той да е купилъ земи колкото да се намира на работа въ празнитѣ си часове. И може би, че е зель този чифликъ навѣра или може да харчи по него, безъ да има нѣкакъвъ доходъ. Нар. Събрание не може да отхвърли платата, безъ да испита работата. Увѣрено ли е то, че дядо Мелетей има толкова доходъ, за да може да живѣе отъ него? Азъ намирамъ твърдѣ справедлива тая заплата, и съмъ на мнѣние, да се остави.

Д-ръ Помяновъ : За очудване е г-да представители, съпротивлението, което срѣща пособието, предложено за църквата Св. Кралъ 10,000 франка. Каза се отъ нѣкои г-да представители, че за София се много давало, било за гимназия или други здания, и като уморени, да не давама вече. Единъ отъ г-да М-ритѣ разясни, че това не се дава само за София, а за столицата, и въ това има разлика. Ако знаяха г-да представители, какво става другадъ за столицитѣ, то азъ съмъ увѣренъ, че нѣмаше никакъ да се предизвика това очудване за това пособие отъ 10,000

лева. Именно столицитѣ г-да представители, като служятъ за центра на всичко хубаво, великолепно, изящно, което може една държава да покаже, тия столицы предизвикватъ и по голѣми разноси, които разноси, се носятъ отъ цѣлото население, и отъ духовенството. И то не е само въ София, но това става на сѣкадѣ въ свѣта така, и за това столицы особено европейскитѣ и американскитѣ, гдѣто културата е най много распространена, съсрѣдоточаватъ всичко изящно. Най хубавитѣ черкви правятъ правителствата въ тѣхъ, както и най хубавитѣ къщи. Тии сж образци за цѣлата държава, и народътъ ги счита като своето достояние. За това народътъ не дава за тѣхъ като за нѣщо лично, като принадлежност на единъ градъ, но като на своята собственост. За туй казахъ отъ начало, че ме очудва туй съпротивление което срѣща това пособие за катедралната църква отъ 10,000 лева. Не 10,000 сме длъжни да харчиме за катедралната църква въ столицата, а 100,000 лева. Сега не искатъ повече отъ оная сума, и нѣмама повече да отпускаме. Но като се има предъ видъ казанното отъ г-на М-ра, че тази църква се посѣщавала отъ Негово Височество Кнѣза, то не може да бжде църква, въ която да пѣятъ на хорътъ охранилѣ пѣвци. И отъ други съображения като се водимъ, то не трѣба за тѣзи 10,000 фр. да става нито дума. Каза се отъ г-на докладчика, че църквата има и други приходи. Ако бѣха тѣ достаточни, то нѣмаше нужда отъ страна на софийското население да се моли черковното настоятелство да се отпусне една помощъ. Расходитѣ на тая църква сж огромни. Тържества ставатъ много често, и тѣ сж споени съ голѣми разноси. За това и суммата, която се предизвиква е твърдѣ много значителна. За то моля г-да представителятѣ, за столицата да дадатъ това нѣщо; то е дадено за народа, то е общо нѣщо, и трѣба да се въодушевляваме за подобни нѣща; това е за столицата, и столицитѣ сж образци на държавата. Когато се говори за Франция, то се говори за Паризъ, — за Англия говори се за Лондонъ, за Виена въ Австрия, за Петербургъ въ Россия, а за други градове се не говори; и тии стоятъ по доле. За туй пособието за църквата Св. Кралъ безъ никакви съпротивления да го вотираме на пълно. Колкото за Митрополитъ Мелетий, то за особенни заслуги негови незнамъ, защото се каза „особени за-

слуги". Но ако е ималъ такива заслуги, то може правителството да му направи единъ подаръкъ. Но тука е работа, ако нѣма срѣдства прилично да живѣе съ неговото звание, то да му се отпусне една помощъ. Ако има това нѣщо, азъ незнай тѣзи работи.

М-ръ Молловъ : Азъ нещехъ да зема думата, ако невидохъ едно съпротивление за една малка сума, която да се отпусне за Прѣосвященный бивший софійски Митрополитъ Мелетий. Азъ нѣмамъ намѣрение да защита Митрополитъ Мелетий. Но ако г-да, сега стоимъ като хора и Българи, ний дължимъ това на нашето духовенство, което е водило нашия народъ по извѣстна посока, а именно въ противнитѣ и лошитѣ времена за нашия народъ, тогива нашего духовенство бѣше, което е износило всичкитѣ тежоби и наказания. Историята на недалечни послѣдни врѣмена доказва, че най много сж теглили нашитѣ владиди. Сега за едного, който е лишенъ отъ епархията си, и за който началството казва, да му опредѣлимъ една помощъ, ний дохождаме да кажемъ : нещемъ ! Той ималъ имотъ ! Добрѣ ; може да има имотъ, но той може да е заложенъ или др. Никой не е правилъ изслѣдване на работата, да се удостоверимъ, има ли имотъ или не. Но работа е, че като християни ний сме длъжни да поддържаме нашето духовенство. Тука не е работа за Мелетий, но той е владика, и ний трѣба да го поддържимъ ако сме християни. Обращае тука насемъ на-татъкъ, защо даваме 2 пари ; съгласни сме и министритѣ, които стоятъ тука, че не трѣба да се харчатъ лишно паритѣ ; имаме тука 50,000 фр. извънредни по М-рството на Външнитѣ Работи, и мислямъ, че не трѣбало да ги харчи ; но трѣба да ги харчи. Евтини на брашно и скъпи на трици. Тука за единъ владика началството моли, да му се опредѣли една пенсия, до гдѣто не му се опредѣли епархия ; утрѣ ако се упразни епархия, ще го подири ексархията. Най сѣтнѣ сѣки критикува, той таково той онаково. Но можели да се допусне да неподдържимъ единъ владика ? Не. Като православни християни не можемъ да допуснемъ това нѣщо. Владикитѣ на други мѣста именно въ Россия иматъ по голѣми плати отъ министритѣ, и до гдѣто е живѣ билъ въ епархия или не, той получава своята плата. Да се не препираме за дребни работи ! Относително софійската съборна църква, за нея се изисква едно пособие отъ 10,000 лева ; какво ще си по-

мисли свѣта, ако нѣма да поддържимъ едната си църква която имаме. Казва се, че общинското управление трѣбало да харчи. Но ний трѣба г-да тая църква, която посѣщава Негово Височество и великитѣ чужденци, гдѣто ставатъ тържественни молебни, да я туримъ да стои по високо ; а че да става като се случило, щото министрътъ да отива, и да е принуденъ да моли общинското управление да простратъ килимитѣ тамо, защото нѣмало килими. Азъ моля да се, отпусне тая малка сума за съборната църква ; съ това нѣма да направимъ голѣма икономия. Ако правителство кара добрѣ работитѣ, то ще направи много по голѣми икономии.

Л. Дуковъ : Тѣзи 10,000 фр. трѣба да се приематъ. Нар. Събрание има право и да ги не приеме, то е негово право. Но като на главна черква въ столица ний трѣба да спомогнемъ съ нѣщо. 10,000 лева не сж много. Истина г-нъ докладчикъ казва, че Свищовъ поддържалъ своитѣ черкви ; но азъ не съмъ слушалъ тамо пѣвческии хоръ ; пѣятъ като отъ вехто врѣме, както и у насъ. Най сѣтнѣ можеха и по малко да бждатъ пѣвцитѣ, а не трѣб-ва тѣй да кажемъ цѣла банда ; но ми се струва, че тѣзи 10,000 фр. не сж много. Ний се освѣтихме отъ мотивитѣ, които се казаха, ако п да има градския свѣтъ хубави доходи, но като имаме само една столица, то азъ съмъ на мнѣние, да се приематъ. Колкото за Митрополитъ Мелетий, и то не се вижда много за мене, нито пакъ малко. Казва се, че билъ виноватъ, че се изгонилъ ; истина може да е виноватъ, по преврата което направилъ. Но хора може да сж сгрѣшили ; но вината бѣше у много други и тѣ не бѣха наказани. Ако бѣше частно лице, можеше нѣкой адвокатъ да го оправдае, или да се даде подъ сждъ, да се оправдае и да му се даде пакъ служба, както става съ нашитѣ чиновници. Но като владика той немаше на друга служба да се назначи. Отнема му се епархия за това, че е сгрѣшилъ, и сега не даваме на него да може да се прехрани. Като владика ний уважаваме това чиновничество, (Единъ гласъ : то не е чиновничество), този санъ, или чинъ или както да е, и азъ съмъ на мнѣние, ако неотпуснемъ цѣли 4,800 лева, да бждатъ 3,000. Ний приемаме това за владика, безъ да глѣдаме на личността. За това поне 3,000 лева да му се отпуснатъ.

Докл. Анневъ : Г-нъ М-ръ Икономовъ каза, че ставали литургии тържествени въ тая църква. И на други мѣста тѣ ставатъ ; тука не даватъ въ църква на дискуза по $\frac{1}{2}$ крайцаръ или два сантима, а хората даватъ по франкъ. Ако има голѣми расходи, ти има и голѣми доходи. Тя е частна църква на града София, слѣдователно града самъ трѣба да я поддържа. На г-нъ Помяновъ ще кажа, че наистина по други мѣста се харчатъ за столицитѣ много пари ; но и Нар. Събрание отпуща съразмѣрно много повече за нашата столица, отъ колко въ другитѣ държави за столицитѣ се отпуща отъ правителствата. За това азъ настоявамъ да си остане, (Гласове: изчерпано е!) както го предложи комисията.

Предсѣд. : Ще туря на гласуване. (Искать дума). Доста се говори и 3 и 4 пхти се повтарятъ същитѣ доводи. Желаетъ ли Нар. Събрание да се говори или нежелаетъ ? (Нежелаетъ !) Които отъ г-да представителитѣ желаятъ да се говори, да си дигнатъ ржката. (Меншество). По настояване на г-на М-ра ще турна на гласуване споредъ проекта на правителствата и ако се отхвърли, тогива споредъ комисията.

М-ръ Панковъ : Моля Нар. Събрание да не отхвърли тая сума.

Д. Поповъ : Да се гласуватъ отдѣлно ; ако падне едното, да не паднатъ и двѣтъ.

Докл. Анневъ : Относително 10.000 лева моля да се гласуватъ отдѣлно. Съ другитѣ съмъ съгласенъ.

Предс. : Най-сетнѣ и на другитѣ архиереи дава се помощъ, които са въ също положение, както на Кирилъ Скопски, Анеимъ Видински и пр. На тѣхъ се даватъ пособия, защото са владци и нѣматъ за днесъ епархии. Какъ желаете да ги гласувате : едно по едно или цѣла глава ? (Отдѣлно — изцѣло !) Понеже е приетъ редъ да се гласува това по глава, ще дамъ на гласуване глава X споредъ проекта. Моля ония г-да прѣдставители, които приематъ, щото да се отпуснатъ по глава IX споредъ проекта 55416 лева, да си дигнатъ ржката. (Болшинство). Нар. Събрание приема да се отпуснатъ 55416 лева по глава IX за пенсии и пособия.

Докл. Анневъ : Има още прибавки : 900 лева за Архимандритъ Пахомий, и 600 лева за свѣщенческата вдовица Минкова.

М-ръ Молловъ : Тѣй като комисията прави добавления къмъ бюджета, или когато иска да отхвърли едно нѣщо, трѣба да покаже мотиви ; за това моля да даде г-нъ докладчикъ мотиви.

Докл. : Г-нъ М-ръ Молловъ трѣбваше по рано да ги иска, мотивирахъ и излагахъ изобщо. Ний имаме съгласието на г-на М-ра на Външнитѣ работи ; слѣдователно г-нъ М-ръ на Просвѣщението нѣма право да ги иска. Азъ зная конституционнитѣ форми също, както и той.

М-ръ Балабановъ : Една пенсия е рѣшена отъ Държавния Съвѣтъ за една вдовица. За нея нѣма да кажа нищо, защото е рѣшено отъ Държавния Съвѣтъ. Колкото за Архимандрита, азъ се намѣрвамъ въ трудно положение да кажа наистина ли има той заслуги или не, защото отъ скоро ми се съобщи. Азъ не му зная историята ; а за да се дигнатъ мъчнотитѣ, азъ предложилъ бихъ, че добръ би било да се искажатъ мотивитѣ. Азъ покрайниѣ мѣрѣ не съмъ ги чулъ ; мене се съобщи за това и азъ казахъ, че нѣмамъ нищо противъ това, ако би се предложи на Нар. Събрание и то ги приеме.

Докл. Анневъ : Туй се представило отъ единъ депутатъ, че е престарѣлъ архимандритъ който 1 или 2 години може би ще живѣе още. Моли комисията да преложи за една пенсия. Комисията рѣши да се поставятъ въ бюджета 900 лева за него, и предлага да се приеме тази сума.

Д-ръ Цачевъ : Г-да представители ! За да се отпусне еда пенсия, за това има законъ, единъ редъ. Най-напрѣдъ този чловѣкъ трѣба да представи свидѣтелство, да ли заслужва такава пенсия. До колко зная, такива документи, доказателства и свидѣтелства азъ не съмъ виждалъ и не съмъ чулъ. Азъ не виждамъ отъ едно правителствено учреждение бумага, съ която да се препорѣчва дали е заслужилъ. Излиза, че отецъ Пахомий, който може да е заслужилъ много повече отъ колко се казва, че може би по-закона заслужва и поголѣмо възнаграждение. За това азъ моля г-на докладчика да остави това сега ; ако има прошение или нѣкакви документи, нека ги даде по обикновенъ редъ на комисията за прошения, която да доложи на Нар. Събрание и щомъ Нар. Събрание се увѣри, че е заслужилъ този чловѣкъ, то нека му се отпусне онова, което е право. Това е моето мнѣние.

Ф. Мариновъ: Азъ напълно съ съгласявамъ съ г-на Цачева. Най сѣтиѣ на сѣко лице, на което се отпуска едно пенсия, трѣба да бѣде извѣстно за живота му, какво е правилъ, какво е работилъ. Ние не можемъ на сѣко духовно лице да отпускаме пенсия; то могатъ сѣкакви калугери да напуснатъ манастиритѣ и да дойдатъ за пенсия. Азъ съмъ противенъ да се даватъ на лица, на които не се знае животатъ.

Това може да се даде на М-ството на Външнитѣ Дѣла, и то може послѣ да му отпуска една пенсия, ако заслужва.

Бошняковъ: Има прошение отъ този просителъ, въ което е изложилъ своя животъ и своитѣ страдания. Документи нѣма. Г-нъ Шивачовъ може да поясни това дѣло. Комисията знае, че има прошение по неможе да се произнесе, за това моля г-на Шивачова, да поясни това нѣщо.

Д. Поповъ: Азъ мисля, че го залича г-нъ Докладчикъ.

Докл.: Не съмъ го заличилъ.

М-ръ Балабановъ: За да се ускори това въпросно предложение и да негубимъ врѣме, ще помоля Нар. Събрание да възложи на бюджетарната комисия, да ми се испроводи прошенето, и азъ ще обърна надлежаче внимание на него; и наистина ако се намѣри, че е заслужилъ, да му се даде една пенсия отъ княжеското правителство. Отъ суммитѣ които оставятъ за пособия и за пенсия може да му се даде врѣменно нѣщо. Тѣй може да се рѣши този въпросъ. Колкото за другата пенсия, тя е рѣшена отъ Държавния Съвѣтъ.

Шивачовъ: На г-нъ Цачева ще кажж, че ако чловѣкъ говори и да търси основание, той трѣба за всичкитѣ въпроси. Когато се касае до Архимандрита Дионисий, тогава Г-нъ Цачевъ не изискваше никакви основания; и азъ знаа само, че той бѣше препоръченъ само отъ нѣколко негови приятели отъ Вратца; защо той не е станалъ да говори противъ него? Въ комисията има едно свидѣтелство подписано почти отъ всичкитѣ граждани на гр. Севлиево, и потвърдено отъ Общ. управление. Той е единъ старецъ, и ний нѣмаме право да разоряваме негово минало. Той чловѣкъ е заслужилъ; това го удостоверява цѣлия градъ. Той може най вече 1 или $\frac{1}{2}$ година да живѣе. Азъ заявямъ на Нар. Съ-

брание, че е заслужилъ и моля Нар. Събрание да му се отпуска пенсията, която предложи комисията.

Д. Грековъ: Азъ съмъ ималъ случай да знаа единъ Архимандритъ Пахомий, койго споредъ свѣдѣнията, които имамъ единъ или два пѣти е хвърлилъ расата въ търнѣ. Азъ го познавахъ, когато бѣхъ дѣте; той бѣше дошълъ като страдаецъ въ Болградъ. Тамъ го направиха градинаринъ съ 100 или 120 фр. заплатата; но по поведението си, той не се препоръчи никакъ, и срамъ ме е що е вършилъ, да го кажа. Този чловѣкъ, подиръ като дойдохъ той бѣше въ Рилский Манастиръ, отъ гдѣто излезе, и иска сега пенсия. Ако е сѣщия архимандритъ, той не заслужва никакъ да му се дава пенсия. Не е дума за 900 лева; но пенсия не могатъ да се даватъ освѣнъ за заслуга, а не на единъ чловѣкъ, който се потурчилъ, който расата хвърлилъ по търнитѣ, и който можеше въ манастири да живѣе. Сега дайте му пенсия! Нар. Събр. не може да му даде пенсия. Азъ не знаа да ли е сѣщия, може да има другъ архимандритъ съ сѣщото име. Но най-сѣтиѣ Нар. Събрание да се непроизнася; нека остави на М-ството да испита работата, и ако има заслуги, то нека му отпуска едно пособие.

Л. Дуковъ: Г-нъ Шивачовъ грубо нападна г-на Цачева, който искаше законно нѣщо, да се рѣши този въпросъ по извѣстенъ пѣтъ, показанъ въ закона. За туй ще поблагодаримъ г-на Шивачова, гдѣто той препоръча таково лице за пенсия. (Смѣхъ).

Шивачовъ: Нѣма нужда да ми благодарите.

Д-ръ Я. Геровъ: Като членъ отъ комисията, азъ не мога да се присѣдиня на мнѣнието на г-на докладчика. Вѣроятно азъ не съмъ билъ въ сѣщия день въ засѣданieto на комисията, когато се предложи това прошение и се удсвѣтвори исканieto на просителя. Името се спомѣна отецъ Пахомий; азъ не знаехъ за кого се отнасяше. Но ако бѣхъ въ комисията, азъ щѣхъ да събера свѣдѣния и щѣхъ да се въспротивя на опредѣлението на тази пенсия за този чловѣкъ. Г-нъ Шивачовъ излиза и оправдава индивидуално това лице, но г-нъ Грековъ характеризира го добръ. (Шивачовъ: Г-нъ Грековъ не го знае!) Никой нѣма право да ме оспорява, че го знае по-добръ отъ мене. Г-нъ Грековъ има право, че този чловѣкъ не заслужва никаква помощъ; той е сѣщия Архимандритъ Пахомий отъ Севлиево,

ГЛАВА X.

кого то азъ знамъ. Азъ не съмъ на мѣние да му се опредѣли никака пенсия. Излишно е тази минута да излагамъ неговия животъ; но нѣма човекъ, който знае по-подробно отъ мене всички му животъ. Азъ му знамъ миналото въ Цариградъ и за сега.

Докладчикъ Анневъ: Азъ го не познавамъ лично, мене ми се съобщи, че е постигнато едно прошение, и единъ отъ депутатитѣ разказва за него, че този свѣщенникъ е прѣстарѣлъ; и г-нъ М-ръ го не знае. Ако работата стои тъй съ него, както г-да депутатитѣ казватъ, то азъ не настоявамъ на това. Може да не е той сѣщия.

Предсѣдателъ: Комисията предлага двѣ прибавки: Една годишна пенсия отъ 600 лева за вдовца Мария Минкова, утвърдена отъ Държавния съвѣтъ. Който приема, да се отпусне тази пенсия на вдовцата Мария Минкова, да си дигне ржката. (Болшинство). Прието.

Настоява ли г-нъ Анневъ да се тури на гласуване и пенсията на Архимандрита Пахомий?

Шивачовъ: Азъ я предлагамъ отъ моя страна; да ли се приема или не, нека рѣши Народното Сѣбрание.

Буровъ: Ний наистина не знаемъ този човекъ. На насъ се каза, въ бюджетарната комисия отъ г-на Бошнакова и г-на Шивачова, че той заслужавалъ пенсия, и азъ мисляхъ, че г-да представителитѣ нѣма да препоръчатъ такова лице, както е Пахомий.

Шивачовъ: Азъ не зная миналото на този човекъ; той е 80 годишенъ. Азъ зная, че има свидѣтелство подписано почти отъ цѣлия градъ и потвърдено отъ общ. управление. Тамъ се казва, че е заслужилъ и на основание на това свидѣтелство азъ го препоръчахъ на комисията. Г-нъ Грковъ твърдѣ прибърза да говори за този човекъ, като го не знае. Какъ може да докаже, че е сѣщия, за когото говори? Азъ моля Нар. Сѣбрание да се гласува.

Предсѣдателъ: Азъ не зная да ли е сѣщия; но ако е той, когото показахъ, той не заслужа никаква пенсия. Предлагамъ на гласуване предложението на г-на Шивачова, да се отпуснатъ 900 лева на Архимандритъ Пахомий. Който приема това предложение, да си дигне ржката. (2 дигать). Народ. Сѣбрание не приема това пособие.

Докладчикъ (чете):

Поддържане на духовното мюсулманско училище въ Шуменъ. Съдържание на личния съставъ.

3 Учители по 3,000 лева = 9,000 лева; слуга 720. Всичко споредъ проекта и комисията 9,720 л.

Вещественни расходи: споредъ комисията за отопление и освѣтление 600 лева, за писмовни принадлежности 200 лева; всичко 800 лева; а всичко по глава X споредъ комисията 10,520 лева. Комисията изостави наемътъ за помѣщение, понеже е имало помѣщение, споредъ както ни уведомиха.

Тодоръ Яневъ: Искамъ да питамъ г-на Балабанова защо не се постара М-свото да отвори това духовно училище още вече тая година, като въ миналата сесия се отпусна една сума за тая цѣль. Тий трѣба да пращатъ дѣцата си въ Цариградъ.

Предсѣ: То е другъ въпросъ.

Д. Поповъ: Тука се разбира, че не е отворено. Лани вотирахме единъ бюджетъ и сега пакъ училището не е отворено.

М-ръ Икономовъ: Помѣщението не бѣше готово; и сега е готово. Щомъ се вотира тази сума, ще може да се почне преподаването. Това училище е толкова повече нужно, защото тѣхнитѣ момчета трѣба да ходятъ въ Цариградъ. Това трѣба да престане, защото ще намѣрятъ сѣщото въ Шуменъ, което намиратъ въ Цариградъ.

Предсѣ: Който приема да се отпуснатъ за духовното мюсулманско училище въ Шуменъ 10,520 лева, да си дигне ржката. (Болшинство.) Прието.

М-ръ Икономовъ: Исканъ да кажа, че трѣбало да се приематъ и тѣзи 2,000 лева. Помѣщение има, но то не е готово. Трѣба да се довърши и за това трѣбало да се отпуснатъ тѣзи 2,000 лева.

Бошняковъ: Мене се чини, че е отпусната една сума за българското училище и отъ нея може да се помогне. Да не се връщаме на сѣщия въпросъ.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Ний тука гласувахме тази сума, безъ да вземемъ въ внимание сумата да знаемъ. Но тука е друга работа. За довършване на зданието се изискватъ 2,000 лева. Слѣдователно за преправки и поправки на помѣщението трѣба да се приематъ, и да се турятъ въ вещественнитѣ расходи, които ще бждатъ врѣмenni само за тази година.

Докл.: Г-нъ М-ръ каза, че негрѣба тази сума, и главния секретаръ дойде въ комисията и каза: заличете суммата отъ 2,000 лева. И комисията на основание на това ги изгаси. Г-нъ Цачевъ се ешо-фирва на празно да покаже, че знае повече отъ колкото знае комисията.

ГЛАВА XI.

Поддържане на Вакувската комисия:

Споредъ проекта 14,400 лева, а споредъ комисията 6,000 лева. Комисията като е свалила тази сума на 6,000 лева, е имала предъ видъ, че въ тая комисия нищо не се е вършило. Тая комисия служи само за чиновници, които се уволняватъ, тѣ се тикатъ въ тая комисия, за това е предвидѣла комисията само 6000 лева, защото могатъ да се командиратъ въ нея чиновници, или и други, и на тѣхъ да се плаща за това едно възнаграждение въ родѣ на дневни пари; а когато не засѣдаватъ, да не се даватъ пари бадиева. Азъ мисля, че съ 6,000 лева, съвършено ще се посрѣщатъ нужнитѣ разноски.

М-ръ Балабановъ: Азъ пакъ ще кажа, че съмъ отсъствувалъ когато рѣшила това комисията. Да поддържа нѣкои статии азъ се стѣснявамъ, но тука съмъ принуденъ да стана, защото трѣба да защита вакувската комисия. Незная по какви съображения комисията отъ Нар. Събрание е намалила тѣй тази сума. Иказаха се нѣкои съображения, но тии не сж такива, които да убедятъ, че е справедливо да се отхвърли тази сума. Азъ ходихъ въ комисията и направихъ отетжника, слѣдъ дълго и широко говоренне, щото намѣсто 14,000 да бждатъ 11,000 фр. Но да слѣзнемъ по надолу, не е възможно. Каза се, и може да се мисли, че вакувската комисия неправи нищо. Но азъ ще Ви кажж, че тя има за предмѣтъ единъ голѣмъ въпросъ, който Ви е извѣстенъ. Но да се мисли така, че тя нѣма работа, и че когато потрѣба, че може нѣкой человекъ да се прати въ тая комисия, и за онова врѣме той да получава едно възнаграждение — да се мисли това, е несправедливо; защото тая комисия трѣба да състон: тя трѣба да има 2 лица съ секретаръ, които да изучаватъ въ всичкотоу пространство този многосплетенъ въпросъ. Той не е лесенъ въпросъ; той е свързанъ съ международно, приватно и публично

право. Азъ наидохъ по преди нѣщо около 65 протокола. Ако ги четете човѣкъ, ще види, че въпроса не е така играчка работа. Княжеското правителство е зело мѣрки, да се разисква този въпросъ посериозно; и за това трѣба безъ друго да има 1 или 2 лица, които да се занимаватъ съ това нѣщо. Разумѣва се, че тѣ нѣматъ сѣки денъ да засѣдаватъ; но стига да има врѣме да изучатъ въпроса така добрѣ, и когато се събиратъ съ комисаритѣ на отоманското правителство, да могатъ да иматъ мнѣнието си съставено; и такива лица да се намѣратъ знаете, че е малко мъчно, и азъ могж да Ви кажж, че както моитѣ предшественици, тѣй сжщо и азъ съмъ въ затруднение, да намирамъ такива лица. Никой не се наема даромъ да работи, и не е тѣй лесно, да му дадешъ 65 протоколи, които се разисквали вече да ги изучи и да иде тамъ да говори. Има още много нови разисквания по този въпросъ, и сѣка погрѣшка може да има огромни послѣдствия за Княжеството, и на тѣзи въпроси се очаква разрѣшение отъ вакувската комисия. За това моля Нар. Събрание; да не слуша комисията, а да послуша М-вото. Азъ отетжнихъ 3,000 лева, но 11,000 лева сж необходима сума, да сжществува тази тѣй важна комисия. Казва се, че тя не е потрѣбна, и че можали да се командироваатъ други лица за тази цѣль. Но азъ трѣба да кажа, че се намирамъ въ невъзможнотъ да намѣря лица по тоя начинъ, и азъ мисля, че никой нѣма да успорява важността на тоя въпросъ.

Л. Дуковъ: Мотивитѣ, които искаха г-нъ М-ръ Балабановъ сж за уважение. Бюджетарната комисия намали суммата отъ 14,000 на 6,000 лева. Каза се, че тая комисия нѣмала никаква работа. Истина ний ходихми съ г-на Бошнякова веднѣжъ и дваждъ, и ненамѣрихме ги никой път; и на пхтя намѣрихме единъ отъ членоветѣ и го молихме да иде съ насъ но той неприяе, че немалъ врѣме да ходи въ канцелярията на тая комисия съ насъ. За колко години ще свършатъ, това не се знае, но отъ друга страна пакъ неможе и безъ тѣхъ. Каза се да ги нема; отъ друга страна се съгласява г-нъ М-ръ да се отпуснатъ 11,000 лева за тая комисия. Като се тѣй прави пазарлъкъ, азъ ще го моля, да има добрина, и да приеме 10,000 лева, и Нар. Събрание моля

да го приеме. 6,000 е твърдѣ малко, и 11,000 е много. Азъ предлагамъ 10,000, и вѣрвамъ, че г-нъ М-ръ ще се съгласи на 10,000. Знаеме работата каква е.

М-ръ Балабановъ: Азъ доста пазарлъкъ правихъ съ комисията; та моля вече тукъ съ Нар. Събрание да направи пазарлъкъ. (Веселостъ). Като отстъпихъ тѣзи 3,000 лева, азъ се рѣшихъ да лишя комисията отъ секретарството. Азъ съмъ съгласенъ съ желанието изказано отъ Нар. Събрание, и искамъ да се върши економия и съмъ рѣшенъ, когато ще потрѣба единъ секретаръ, да го заемамъ отъ нашитѣ писци, да помага на ония, които се занимаватъ съ този въпросъ. За комисията трѣба и пера и масило и книги; но тѣхъ ще даваме отъ М-ство, защото тая Комисия принадлежи на това М-ство. Но да слѣзния още 1,000 фр. подоле, то азъ ако и да би желалъ, трѣба да кажж на г-нъ Дукова, че неможж да направи пазарлъкъ съ подолна цѣна. (Веселостъ).

Шивачовъ: Тая комисия съществува вече 5 години отъ 1878 година, на година 15 протоколи свършваха, мисля че не е много. Но членове тѣ на тая комисия немогатъ да се обвиняватъ. Тѣ намѣрили мѣсто гдѣто могатъ да си почиватъ и вършатъ работа на месѣцъ, или въ 3 месѣца веднѣжъ, когато ги повикватъ да засѣдаватъ въ комисията. Азъ мисля, че единъ чиновникъ отъ М-ство би изучилъ по добръ въпроса, именно като знае, че ще получи 15 лева дневни когато ще има засѣдание, Той ще бжде доволенъ, и ще изучи въпроса по добръ отъ колкото онѣзи, които засѣдаватъ постоянно. За това моля да останжъ 6,000 лева, и тѣзи пари могатъ да се обѣщаватъ на двама чиновници по 3,000 и тѣ ще се удовлетворятъ. Нар. Събрание може да разрѣши, щото да се даде това възнаграждение, било на Началника на отдѣлението, било на некой секретаръ, но да имъ се даде за тази работа една прибавка съ 3,000 лева. Но особенни членове на комисията да стоятъ, азъ неразбирамъ.

М-ръ Икономовъ: Пазарлъкъ, г-не Шивачовъ, неможе да се предлага. Работата е важна, и касае се до милиони. За тая работа трѣба хора достойни, защото съ една погрѣшка могатъ стотини хиляди франкове да се загубятъ. Колкото за дѣятелността на комисията, то има случаи, гдѣто чловѣкъ съ недѣятелностъ помного помага. И този случай е такъвъ

колкото помного врѣме протакаме, толкова похубаво за насъ. Има работи, които трѣба да чакатъ, ако сж обстоятелства благоприятни. Нека има тая комисия и да я плащаме; стига да свършимъ окончателно работата, както желаеме ний.

М-ръ Начовичъ: На това, което казаха монѣ събрания ще прибави и това: както всички знаете, Цариградското правителство проводи тука въ комисията единъ Паша, сирѣчь Генералъ. Ние неможеме да му поставимъ на срѣща единъ секретаръ, защото това е унижение и той може да възрази, че не го приема. Тѣй щото достоѣнството на Българското правителство изисква, щото на такова високопоставно лице да не поставиме насрѣща долни по чинъ чиновници, но хора, които иматъ тежестъ, и които да могатъ да отговарятъ на пратеницитѣ. Освенъ това, трѣба да се турятъ тамъ хора, които отбиратъ отъ работата за да незаплетатъ въпроса повече, и да ни нетурятъ въ некоя беля.

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители! Нетреба да изгубимъ предъ видъ, че председателъ на тая комисия е главенъ комиссаръ отъ страна на Българското правителство. Знаеме твърдѣ добръ, че председателствующий трѣба да знае работата, да има редъ въ разискванията и пр. Заради това азъ мисля, че може да се направи отъ суммата, която предложи г-нъ М-ръ на Вънкашнитѣ работи, една малка економия. Имено да се опредѣли едно способно лице само, на което добръ да се плати. Защото повтарямъ това, което каза г-нъ М-ръ на Финанситѣ, че трѣба да има едно лице съ равно качество на пратеницитѣ отъ Турското Императорско правителство лице. Едно такова лице да се опредѣли, и другия членъ може да бжде единъ отъ началниците отъ М-ство на Финанситѣ, защото този въпросъ тѣй лѣсно е свързанъ съ М-ството на Финанситѣ, както съ М-ството на Вънкашнитѣ работи. За това да се опредѣлятъ 7,200 или 8,000 лева за онзи, който да председателствува и допълнителенъ членъ да бжде единъ началникъ или отъ М-ството на Финанситѣ или отъ М-ството на Външнитѣ работи, и секретаря да се дава отъ М-ството на Външнитѣ работи. Председателя ще се заема да изучи този въпросъ добръ, и другия, ако и да бжде малко по-слабъ, невреди.

Бошняковъ: За постоянното съществуване на вакувската комисия, трѣба да се зематъ въ внима-

ние мотивитѣ исказани отъ г-да м-стритѣ. Знаемъ за вакувския въпросъ е отъ голѣма важностъ и може да бѣде отъ голѣма полза за страната, ако да се рѣши благополучно. Какъ трѣба тая комисиия да дѣйствува, трѣба да оставимъ на нешто правителство. Но ако Турското Императорско правителство е провело единъ генералъ, то ний не трѣба долни по чинътѣ чиновници да опредѣляваме въ тази комисиия. Въпроситѣ се рѣшаватъ по висшестасие въ тази комисиия, и за това трѣба да бѣдѣтъ въ нея хора въщи по това дѣло. — Щели да се похарчатъ 10 — 15000 лева. Но съ сполучливо рѣшение въпроса можатъ милиони да се спечелятъ за България, и тѣ ще ги спечелятъ Българскитѣ граждани, градове въ които има вакуфи, било кѣщи, било воденици, дюкани и пр. Да се не разисква по дѣлго този въпросъ, а да се приеме сумата предложена отъ г-на М-ра на Външнитѣ Работи. Съ това ще принесемъ не малка полза. Преди дѣто се казва, че се протакала тази работа, то по мое мнѣние е въ интереса на самата работа, да се протакѣ. Имаше вакувски комисиии въ Румѣния и Сърбия, които много години продължаваха да засѣдаватъ и разрѣшиха този въпросъ въ полза на държавитѣ сп. Г-да, какво сѣ 10 — 12,000 лева похарчени за тази цѣль отъ една държава, като България? За това бихъ молилъ г-на Дукова и другитѣ г-да, да се съгласятъ за да се отпуснатъ 11,000 лева за тая комисиия. (Съгласие).

Марко Велевъ: Твърдѣ добрѣ разясни г-нъ Бошниковъ въпроса и г-да Министритѣ по тази частъ, че ний не трѣба г-да, да се стѣсняваме за заплатата на тѣзи чиновници, защото тѣ трѣбватъ, само въ надѣжда, че ще се ползува България. За това да приемемъ, което предлага г-нъ М-ръ на Външнитѣ работи, т. е. 11,000 лева, и да не разискваме повече.

Д. Попповъ: Казва се, че трѣба да има единъ чиновникъ, който да отговаря на тази длѣжностъ. Единъ человекъ, когато иска да работи, то е лесно. Щомъ има единъ чиновникъ, на който се плаща 7,000 лева, той може да изучи добрѣ работата, и на помощника му да се даде 3,000 лева, и тѣй да се свърши работата.

Докладчикъ Анневъ: Комисиията, не че не е съзнавала работата, но като предлага 6,000 лева, то тя е била на мнѣние, че отъ врѣме на врѣме

ще се предлага на единъ адвокатъ или на чиновници пѣкон да засѣдаватъ въ тази комисиия. Единъ добъръ адвокатъ, пѣма да го боли главата, ако има 1,000 или 1,500 лева фиксъ, само съ задѣжжение да засѣдава въ тази комисиия отъ врѣме на врѣме. Той ще има за секретари единъ или двама чиновници, които като получаватъ 20 лева извънредна заплата за сѣко засѣданне, работата ще бѣде свършена. Не казвамъ, че трѣба да се повѣри на подначалници тая работа; напротивъ, трѣба хора въщи, които съзнаатъ важноста на работата. Но съ 6,000 лева може да се свърши работата.

М-ръ Балабановъ: Азъ моля да се приематъ 11,000 лева. Да се каже най-послѣ единъ адвокатъ, че може да се вика то е лѣсно да се каже, по не е лесно да се изпълни. Има адвокати, които могатъ за едно засѣданне и 100 и 200 и 500 лева да поискатъ. Адвоката ще каже: тука се касае работата до милиони, азъ искамъ 500 лева за сѣко засѣданне. Най-послѣ той има право. Знаете, че платата на адвокатитѣ се опредѣлява споредъ предмѣта и важноста на дѣлото, а съразмѣрно трѣба да се възнагради. Но тогава ще излезе по-скѣпо отъ колко редовно да се занимаватъ съ тая работа опредѣлени чиновници. Прочее, ако би отъ страна се хващатъ адвокати, то споредъ врѣмето може да се принесе повреда и на самото дѣло. Защото една работа ако не се води отъ единъ человекъ или 2 лица, които добрѣ да знаятъ тази работа, и гдѣ сѣ останали миналитѣ засѣдания, може да направятъ голѣми погрѣшки. Или може да се случи, че адвоката когато го викатъ не иска да отиде. Това не е предъ сѣдѣлище да иде, гдѣто да каже нѣколко думи и да свърши работа. Тука е въпроса мѣченъ, много сплетенъ, свързанъ съ международно право, теория по вакуви, и публично право. Тука не може за сѣко засѣданне друго лице да се занимава съ този въпросъ, трѣба постоянни хора, които да се запознаятъ добрѣ съ дѣлото въ всичкийтъ му обѣмъ. Но да бѣде българското правителство принудено днесъ да търси единъ адвокатъ и утрѣ другъ, това е немислимо пѣщо. Това не е едно гражданско или търговско дѣло. Азъ съмъ на мнѣние, че трѣба безъ друго да има лица постоянни, защото една мисль легка хваната, една дума, легко исказана, може да повреди на дѣлото, гдѣто могатъ да се повредятъ

милиони левове. Да не глѣдаме да спестяваме отъ това, но азъ ще моля Нар. Събрание, да приеме 11.000 лева, което е за мене послѣдна цифра.

Ф. Мариновъ : Тази вакувска коммисия върши вече нѣколко години тази работа. Азъ не знамъ какъ е тая работа ; отъ Турското правителство има единъ човекъ, (Единъ гласъ : 5 мина !), а отъ нашата страна има цѣль корпусъ 4 — 5 чиновници. Нѣкои казватъ, че имали много работа и че трѣбало да приведатъ въ извѣстностъ вакувитѣ. Азъ съмъ съгласенъ, но мисля, че сж доста работили, и че трѣбало да сж разработили досточно този въпросъ, щото ако правителство има само едно лице, на което има довѣрие, и което може да се смѣта като чиновникъ, или като защитникъ, то ще бѣде достаточнo да продължава и свърши това дѣло, и ний да отбѣгнемъ отъ тѣзи разноски, които правимъ. Азъ съмъ на мнѣние, че 6,000 лева сж достаточни да се харчатъ по тая работа, и моля да се туря на гласуване.

Предс. : Тогава ще туря предложението на правителство на гласуване, и послѣ ако не се приеме, онова на коммисията.

Л. Дуковъ : Азъ по напредъ бѣхъ предложилъ друга една сумма ; но като г-нъ М-ръ нерачи да се съгласи, то азъ си оттеглявамъ своето предложение.

Предс. : Полагамъ на гласуване глава XI за поддържане на вакувската коммисия, и моля г-да представителитѣ, които поддържатъ да се отпуснатъ 11,000 лева за тази коммисия, да си дигнатъ ржката. (Болшинство). Прието. Съ това се свършва бюджета по М-ство на Външнитѣ Дѣла, и остава бюджета за пощитѣ и телеграфитѣ.

За 10 минути отидихъ.

(Послѣ распускъ).

(Подъ предсѣдателството на Атанасъ Минчевъ).

Д-ръ Помяновъ : Г-да представители, утрѣ или въ другий день ще се внесе тукъ бюджета отъ Министерството на Вътрѣшнитѣ Работи. Ако помните добръ, преди нѣколко врѣме внесе се тукъ заедно съ бюджета на М-рството на Вътрѣшнитѣ Дѣла то-же единъ законопроектъ за санитарното устройство въ Княжеството. Нѣма съмнѣние, че този въпросъ трѣбва да се разглѣда заедно съ бюджета. Както ви

е извѣстно, този законопроектъ съдържа нѣколко члена, ако помня добръ 20 чл. и тѣ не могатъ да се разглѣдатъ въ Народното Събрание безъ да има по напредъ избрана една коммисия, която да го разглѣда. Тази коммисия щѣла да се избере още тогава, когато се внесе законопроекта, нѣ това не стана. Ако не е станало тогава, то днесъ безъ друго трѣбва да стане, защото до когато дойде редъ на бюджета отъ М-рството на Вътрѣшнитѣ Работи, до тогава може би и тя да разглѣдва законопроекта и да изучи добръ въпроса, и да бѣде готова часъ по скоро. (Гласове : Съгласни). Азъ бихъ даже желалъ да се повикатъ за съвѣта и нѣкои тукашни доктори, а за членове, които да се избератъ отъ страна на Народното Събрание, предлагамъ г-на Аннева, който е изучилъ този въпросъ преди много врѣме.

Анневъ : Азъ предлагамъ Д-ра Цачева, и Д-ра Помянова (Гласове : Съгласни).

Предсѣдателъ : Ще попитамъ Народното Събрание, приема ли да се избере коммисия за разглѣдване законопроекта за санитарната частъ? Който приема, да си дигне ржката. (Болшинство). Отъ колко члена? (Гласове : отъ 3). Приема ли Народното Събрание да бѣдатъ трима души? (Болшинство). Какъ желае Народното Събрание по явно гласоподаване или по тайно? (Гласове по явно). Приема ли се г-нъ Анневъ? (Приема се) Д-ръ Помяновъ? (Приема се) Д-ръ Цачевъ? (Приема се).

Анневъ : И тѣй всичко по бюджета на М-рството на Външнитѣ Дѣла ; слѣдъ съкращенията, които сж станали и слѣдъ постановлението за дългѣтъ на черковата, да се исплати отъ резервний фондъ възлиза всичката сумма на 2,312,303. — На редъ иде бюджета на телеграфитѣ и пощитѣ.

Шивачовъ : Азъ искамъ само да помоля г-на Министра на Външнитѣ Дѣла, да се съгласи, че тукъ има една погрѣшка, дѣто е турено на мѣсто на СевлиеВСКИЙ мюфтия, Търновский.

Анневъ : Има такава погрѣшка.

Бобчевъ : СевлиеВСКИЙ мюфтия не може да стоп, защото мюфтия трѣбва у Търново, понеже хората отъ Кесаревската околия иматъ 17 часа да отиватъ до Севлиево ; и за това срѣщатъ много препятствия, и много се окайватъ, че трѣбва да заминатъ Търново за да дойдатъ въ Севлиево до мюфтията.

Шивачовъ : Този въпросъ е рѣшенъ и нѣма какъ

во да се препираме. Миналата година бѣше турено въ бюджета Севлиеви мюфтия, и по погрѣшка се написало Търновски въ бюджета, слѣдователно азъ правя само една поправка, и въпроса е рѣшенъ.

Бобчевъ : Не е рѣшенъ. Азъ моля Народното Събрание да се произнесе, щото Севлиеви мюфтия, да се пренесе въ Търново и съ това ще направимъ една услуга на мюсюлманското население.

Бошняковъ : И азъ бихъ желалъ да има въ Севлиево мюфтия ; но предъ видъ на нуждитъ на мюсюлманското население, което е отъ Османъ-Пазарско, сж присѣдини въ Търновското окръжие, и че въ Търновското има повече турци, то справедливо е, щото мюфтията да бѣде тамъ, а не въ Севлиево. Даже много отъ турското население се изселява отъ Търновски окръгъ, защото нѣма мюфтия тамъ, а до Севлиево има 17 — 20 часа. На какво основание се премѣсти мюфтията отъ Търново въ Севлиево, азъ не зная. Зная само, че мѣжду Осм. Пазаръ и Севлиево центръ е Търново. Има даже една телеграмма отъ турското население, изъ Търновско, което моли да бѣде мюфтията тамъ, за това да си остане Търновски.

М-ръ Балабановъ : Г-да, за този мюфтия, моето М-рство се намира предъ дѣло свършено, и е имало тукъ рѣшение отъ разни Народни Събрания относително този въпросъ, Търново се намира между два града, които има мюфтия ; тѣ сж : Османъ-Пазаръ и Севлиево. Въ Османъ-Пазаръ има мюфтия и въ Севлиево има мюфтия. Това, ако се е рѣшило така, то стана, защото М-рството е аело предъ видъ, че турското население е било по гжсто около тѣзи градове. Правителството нѣма никакъвъ интересъ, да ли ще бѣде мюфтия въ Търново, Севлиево или на друго мѣсто ; но е взело предъ видъ по-гжстото турско население и мюфтията се е поставилъ тамъ. Отъ друга страна, колкото помня, този въпросъ се е представялъ толкози пѣти на Народното Събрание ; не съмъ приготвенъ да отговарямъ толкозъ точно на Народното Събрание, но ако не се лъжа въ Министерството на Исповѣданията има книги, и такава прошение е дадено, изъ което излиза, че турското население предпочита Севлиево отъ Търново. Другъ пѣтъ чини ми се, че е имало мюфтия въ Търново, но той се е унящожилъ съ указъ. Но най-сетѣ за да бждемъ по ясни, и ако би направили нѣкое рѣшение, да бѣде по съзнателно,

азъ би помолилъ за мѣстото на мюфтията утрѣ или въ други день да се обяснимъ, за да видимъ какви документи има въ моето М-рство по този въпросъ. (Гласове : Съгласни. На дневенъ редъ).

Докладчикъ Анневъ : Азъ ще моля Народното Събрание, да се съгласи съ мене да представя всички измѣнения, които комисията е направила по бюджета на пошитѣ и телеграфитѣ, и които състоятъ повече въ глава първа; другадѣ почти нѣма никакви измѣнения. Тѣзи измѣнения да представя на Народното Събрание и послѣ да се приеме изцѣло.

ГЛАВА I.

Централно управление ЛИЧНИЙ СЪСТАВЪ.

Съдържание личния съставъ на централното управление.

Главенъ Директоръ л. 7,008, а споредъ комисията л. 6,480;

Инспектори двама : споредъ проекта по 5000 лева, а споредъ комисията по 5,400 = 10,800 л.; Главенъ механикъ 1; споредъ проекта и комисията 5400;

Секретаръ 1 споредъ проекта л. 5400. а споредъ комисията 4800 л;

Контролеръ споредъ проекта л. 4500, а споредъ комисията 4,200 л.;

Счетоводецъ 1 споредъ проекта л 4,200, а споредъ комисията 4 080 л.;

Втори механикъ : споредъ проекта и комисията л, 4,080;

Първий подсекретаръ : споредъ проекта 3,600, а споредъ комисията 3,200 л.

Вторий : споредъ проекта л. 3000, а споредъ комисията 2520 л.

Подконтрольори 4. споредъ комисията по 3,000 лева = 12000 лева;

Пакъ подконтрольори 2. споредъ проекта по 2400 споредъ комисията сжщо.

Помощници счетоводеца : единъ л. 3000, и споредъ комисията сжщо. Вторий помощникъ л. 2400, споредъ комисията се угасява.

Ревизоръ по пощенскитѣ трактове : единъ 2400 л. споредъ проекта, а споредъ комисията 2 по 1200 = 2400 л.;

Рисовачъ единъ : споредъ проекта л. 2400 —, а споредъ комисията 2160 л.;

Помощникъ регистратора единъ: споредъ проекта л. 1800 —, а споредъ комисията 1620 л.;

Архиваръ: споредъ проекта л. 2400, а споредъ комисията 2160 л.;

Помощникъ архивара единъ: споредъ проекта 1800, споредъ комисията 1600 л.

Единъ надзирателъ на склада 2400, споредъ проекта и комисията, тъй като отъ този се иска гаранция, комисията е на мнѣние да му се остави платата тъй;

Единъ помощникъ надзирателя на склада споредъ проекта и комисията л. 1,800 —;

Първий техникъ единъ; споредъ проекта и комисията л. 3000 —;

Вторий споредъ проекта и комисията л. 2400 —;

Помощникъ техника споредъ проекта и комисията л. 1,320 —;

Литографчикъ л. 1800 споредъ проекта и комисията;

Първий и втори писари споредъ комисията л. 7,200 —;

4 разсилни споредъ комисията л. 3,400.

На страница втора нѣма никакво измѣнение.

На стр. 4. На Русенската станция се прилага единъ надзорникъ съ 1320 лева;

На стр. 6. нѣма нищо;

На стр. 8 тоже нѣма нищо измѣнено;

На стр. 10, на Шуменската станция единъ надзорникъ пакъ за 1200 лева, а комисията го постави съ съгласието на директора 960 лева;

Пощалиони четвороразрядни; 2 по л. 720, споредъ комисията по л. 600 = 1,200.

На долу нѣма никакво измѣнение.

На страница 12 също нѣма никакво измѣнение.

Стр. 14 също нѣма.

Стр. 16 също нѣма

Стр. 18: въ Самоковъ прилага се единъ надзорникъ втори разрядъ за л. 1200; въ Ески джумая прилага се също тъй единъ надзорникъ второразряденъ 1200 лева.

Страница 20 нѣма никакво измѣнение.

Стр. 22 тоже нѣма;

Стр. 24 нѣма;

Стр. 26 нѣма никакво измѣнение;

Стр. 28 нѣма;

Стр. 30. Тукъ се прилагатъ 2000 лева за възнаграждение на пострадавши чиновници.

Това е било пропуснато, и послѣ напомниха на комисията и ти ги приложи.

Послѣ на свършване въ глава III: запасния фондъ е угазенъ. Всички тѣзи измѣнения и допълнения съ станали съ съгласието на директора и М-ра; и тъй всичко споредъ проекта глава I. л. 140,348, —, а споредъ комисията л. 120,060. —

Глава II: споредъ проекта л. 1,534,870. —, а споредъ комисията л. 1,541,310. —

Глава III: споредъ проекта л. 38,604. —, а споредъ комисията л. 5000.

Всичко споредъ проекта л. 1,713,822, —, а споредъ комисията л. 1,673,370. —

Д-ръ Цачевъ: Г-да представители, въ миналогодишния бюджетъ ний бѣхме приели двама инспектори по 6000 лева, а тукъ предлага ни се освѣн инспекторитѣ още единъ директоръ. За този директоръ е опредѣлено 6,480 лева, слѣдователно той се полага по-високо отъ главния секретаръ при Министерството. (Единъ гласъ: разбира се). Азъ не съмъ се занимавалъ по тази частъ и ще помоля г-на М-ра на Външнитѣ работи да ми каже, коя е нуждата която застава правителството, щото да турн освѣн двама инспектори още единъ директоръ. Има ли пужда да има единъ директоръ и да ли се уголѣмива работата, и какви познания трѣба да има той? Защото инакъ не зная, каква заплата трѣба да му се даде, и може би ще бѣде нужно 10,000 лева. Миналата година имаше при телеграфопощенското управление единъ съвѣтникъ съ 12,000 лева, които сега не съществува въ бюджета. Моля, да ми се обясни. (Анневъ: ний не искаме обяснения). Вторий въпросъ е този. За съдържанieto на централното управление имало е лани 69,620 лева, а тази година въскачиха се на 140,000. Отъ гдѣ произлиза тази разлика? Нужда ли е да се турятъ тѣзи 50,000 лева повече за централното управление на пощитѣ и телеграфитѣ?

Анневъ: Азъ мисля, че г-нъ Д-ръ Цачевъ е земалъ участие въ такива предприятия, слѣдователно не трѣба да иска никакви обяснения. Колкото за заплатата на главния директоръ, както виждате, комисията я е смалила на 6480 лева. Този човекъ е специалистъ, и както знамъ той бѣше почти на всѣкъждѣ въ Европа, за да изучи организацията на другитѣ пощи и телеграфи, и като специалистъ

заслужва тази заплата. Толкош повече, че на иностранците плащаме по 15 и 20 хиляди лева, а защо да не плащаме на единъ Българинъ, който заслужва 6480 лева, и който е изучилъ въпроса по организацията на пощитѣ и телеграфитѣ въ другитѣ държави. Тѣзи сж обясненията ми. (Гласове: прието. Да се вотира).

Д-ръ Цачевъ: Обясненията, които даде г-нъ Анневъ, никакъ не съответствуватъ на запитването, което азъ направихъ. (Анневъ: споредъ тебе). Тукъ е единъ директоръ на пощитѣ (Гласове: тѣй), той е подчиненъ на М-рството на Външнитѣ дѣла. Каква роль ще играе и какъвъ челоуѣкъ трѣба да бѣде, понеже ще стои по-високо отъ главния секретаръ на министерството? Затова може би нече бѣде достаточна тази заплата, която се предвижда тукъ, може би ще трѣба да бѣде по-голямъ, нѣ ако искаме да се шиканираме, то е другъ въпросъ.

М-ръ Цанковъ: Тукъ не е за шиканиране, — онази година имаме двама инспектори и азъ разбирамъ, че двама инспектори могатъ да сж такива ако раздѣлимъ княжеството на двѣ части и една частъ да инспектира единъ, другата частъ другия. Но какво стана онази година, като не се тури директоръ? Стана че министерството ги е оставило и двамата да глѣдатъ тази работа, тѣй щото двамата бѣха равни, и двамата станаха да управляватъ, а инспекторство остана на страна и станаха двама директори. Когато се прие бюджета, г-нъ Балабановъ не бѣше тукъ, нѣ показва се нужда, че трѣба да бѣде тамъ единъ директоръ да управлява, защото М-ра не може да глѣда тѣзи работи; и не могатъ да бѣдатъ двама директори нѣ ще бѣде единъ, а инспекторитѣ да си глѣдатъ инспекторската работа, а не да се месятъ въ управлението и да долагатъ на М-рството, както е било. За това тази година се тури директоръ и той ще долага на М-ра. А инспекторитѣ да инспектиратъ и да не сѣдатъ въ управлението.

Анневъ: Азъ се чуда наистина, защо г-нъ Д-ръ Цачевъ се представя така несвѣдущъ и не знае какво ще върши директора. Той нѣма да прави кадалжкъ, а ще управлява пощитѣ и телеграфитѣ. Азъ немога да предполагамъ, че г-нъ Цачевъ не знае, какво ще каже директоръ на пощитѣ и телеграфитѣ, и ако дѣйствително не знае, азъ бихъ го

съжалявалъ твърдѣ много. За това да се вотира бюджета споредъ комисията.

Д-ръ Цачевъ: Дѣйствително азъ почти се удивявамъ, кой ще да е теорията, която се слѣдва тукъ. Много пакти се каза тукъ, че трѣба да се смалятъ платитѣ и да се намали числото на чиновницитѣ, и когато единъ представителъ пита, защо се увеличава, то трѣба да му се каже. А тукъ на мѣсто да ми се отговаря, казватъ се бабини деветини: азъ не съмъ зналъ какво значи директоръ и пр. Азъ искамъ да зная, защо има такъвъ директоръ и защо се увеличава заплата. А г-нъ Анневъ да казва, да ли зная или незная какво е директоръ, то не отговаря на моето запитване, и да ме прости г-нъ Анневъ, когато стане единъ директоръ не е ли възможно да има само единъ инспекторъ. Вотъ какво азъ искамъ!

Бошнаковъ: Чини ми се, че ако не е имало пужда отъ директоръ, не щѣне да се представи въ бюджетопроекта. Ний знаемъ, че има нови станции и отдѣления по управлението на пощитѣ и телеграфитѣ, за това има нужда отъ по-голямъ персоналъ въ управлението. Азъ мисля, че г-нъ Д-ръ Цачевъ ще бѣде удовлетворенъ отъ отговора на г-на М-ра президента, и понеже врѣмето ни е скъпо, желалъ бихъ да се вотира.

Предсѣдателъ: Г-нъ докладчикъ да каже първата глава споредъ комисията.

Докладчикъ Анневъ: 127,060 лева.

Предсѣдателъ: Ще положи на гласуване: Който ги приема, да си дигне ржката. (Болшинство). (Приема се).

Анневъ: (Чете): Глава втора 1,541,310 лева. (Приема се).

Глава трета 5,000 лева. (Приема се).

Всѣкия бюджетъ на телеграфитѣ и пощитѣ е 1,673,370 лева.

Предсѣдателъ: Струва ми се, че стана късно и споредъ спощното постановление на Събранието, довечера трѣба да има засѣдание.

Бошнаковъ: Ще продължаваме.

М-ръ Балабановъ: Азъ искамъ да кажа една дума за една работа, която е по пощитѣ и телеграфитѣ. Благодаря Нар. Събрание, че прие безъ да иска много обяснения единъ бюджетъ, чиято цѣль е, да се подигнатъ пощитѣ и телеграфитѣ, живота на

единъ народъ. По пощитѣ и телеграфитѣ азъ съмъ тоже приготвилъ единъ малъкъ законопроектъ, който е извлеченъ изъ единъ законъ на Държавний Съвѣтъ. Този законъ съ малки измѣненія ще ви представи тукъ и желатъ би, щото ако не тази вечеръ, то поне утрѣ да се разисква. Казвамъ това, щото знамъ, че тукъ има дневенъ редъ, и не вѣрвамъ, че може да се спрѣ работата, която е на дневний редъ, а въпроса е отъ таквазъ необходима нужда, щото безъ друго трѣба да се рѣши преди да се разидемъ. Той се касае до всичкитѣ търговци, до всичкитѣ Българи, които иматъ работа съ пощата; и общото желание, което се изказа отъ Нар. Събрание преди два мѣс. е, да се нареди този въпросъ иначе. Азъ моля да не се прекъсва това нѣщо, а да се постави до-вечера, или утрѣ на дневенъ редъ, за да се свърши.

Докладчикъ Мариновъ: Доклада по измѣнението устава за телеграфитѣ и пощитѣ е почти готовъ, и утрѣ може да се докладва. Така щото може да се туря на дневенъ редъ. Нататѣй имаме готова врѣмешната тарифа за вносите стокъ на Турция, Ромъния и Сърбия. (Гласове: Сега да се разисква). (Чете заглавието).

Комисията въ тази тарифа е направила твърдѣ малко измѣненія. Желателно би било, да става гласоподаването на всѣка буква изведнажъ; напр. за а, за б и т. н.

(Чете първата статия).

За аби.

Едно кило 64 ст.

Комисията въ тази статия не е направила никакве измѣнение.

Статия втора.

За ягнетата.

Споредъ тарифата 42 ст.

Нѣкои комисарии пожелаха да стане измѣнение: отъ 42 ст. да стане единъ левъ. Имаше и частни мнѣния. Нѣкои искаха да останатъ само 60 стотин. Остава сега на Нар. Събрание, да приеме едното или другото.

Яневъ: Азъ съмъ на мнѣние, щото 60 ст. да се туря на ягнета, които се внасятъ отъ странство.

Анневъ: Ако приемамъ, както предлага г-нъ Я-

невъ, мисля, че външната стока всѣкога ще конкурира съ нашата. У насъ има много овци, тъй щото нѣмаме нужда отъ външни. По мое мнѣние на всѣко ягне трѣба да се наложи отъ 80 ст. до 1 левъ.

Докладчикъ Мариновъ: Азъ не съмъ противъ тѣзи, които искатъ да се служимъ съ произведения, които се намиратъ въ България. Но по тѣзи животни има такива болки, щото може да измратъ, и ако наложимъ голѣмо мито на външнитѣ, самото население ще харчи по-вече пари, ако иска да си ги набави. Така щото азъ съмъ съгласенъ по 60 ст. да се остави митото.

Попповъ: Азъ мисля, че, ако се наложи 1 левъ, то ще излезе по 20 %, а туй е твърдѣ много. Нека останатъ по 60 стот. на ягнетата, а на юницитѣ да бѣде два ката.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля, че работитѣ за ѣденіе, трѣба да се пускатъ ефтино; ако конкуриратъ чужденцитѣ, туй показва, че у насъ нѣма достатъчно добитѣкъ. Когато у насъ се развѣдятъ по-вече ягнета, тогава чуждитѣ и безъ мито да ги пуснемъ, не може да се внасятъ. За това въ всѣка държава работитѣ за ѣденіе пускатъ даже безъ мито. Защото наредъ трѣба да ѣде и да има ефтино ѣстие, както за богатия тъй и за сиромаша.

Анневъ: Колкото за страха, които представя г-нъ Докладчикъ, азъ мисля, че не е нужно да измѣняваме туй. И въ случай на болѣстъ може изведнажъ да се спадне гюмука. У насъ, особено въ първото време на пролѣтѣта, ягнетата се продаватъ по 4 и 5 рубли чифта; слѣдователно тукъ не се зима по 20 %, а най-много по 12 % мито.

Попповъ: Азъ не вѣрвамъ, че ягнетата сж тъй скъпи, както мисли г-нъ Анневъ и знамъ, че по Гергьовъ-денъ се продаватъ по 20 гроша. Сега сж оскѣпѣли, защото не могатъ да дохождатъ тъй лесно изъ Ромъния. Зиматъ имъ по 50 стот. мито.

Буровъ: Азъ не знамъ, защо ставатъ толкова пре-пирни, когато по долу е предвидено всичко туй. . . (Не се чува). . . който внася ягне, да плаща по 1 левъ.

Предсѣдателъ: Ще туря на гласоподаване предложението по комисията. Който приема 60 ст. мито за ягнетата, да си дигне ржката.

Докл. Мариновъ: Това е мнѣнието на едного, а болшинството бѣше за по 1 левъ.

Председателъ: Тогава познавамъ, кое е мѣстното на комисията. Азъ мислѣхъ, че комисията предлага горнитѣ цифри. Полагамъ на гласоподаване предложението на комисията, да се наложи на ягнетата по 1 левъ вносенъ данѣкъ. Който го приема, да си дигне ржката. (Болшинство).

Докл. Мариновъ (Чете): ст. III.

Споредъ тарифата по 42 стотинки, а споредъ комисията, тоже по единъ левъ.

Д. Буровъ: Азъ мисля, че за това сме съгласни 60 стотинки на парче за шилета.

Д. Попповъ: Тогава, ако даваме на ягне единъ левъ, какъ може на шиле 60 стотинки, понеже това струва двойно, а ако неискаме отъ Румжния да дохожда стока да конкурира, то трѣбва и тукъ 1 левъ да бѣде. (Гласове: Съгласни).

Председателъ: Който приема предложението на комисията, единъ левъ на шиле, да си дигне ржката. Полагамъ на гласуване статия 3 за шилетата.

Бобчевъ: Нашитѣ хора, когато си промѣняватъ расата на добитѣка, зематъ ги отъ Карнобатъ. Тамкашнитѣ овце иматъ тънка вълна и набита. За това за таква може да се земе по-долу. Тѣ се докарватъ въ августъ мѣсяцъ, и ако наложимъ единъ левъ, то хората не ще могатъ да ги купятъ, а ще купуватъ въ Свищовъ Влашкитѣ овце. У насъ трѣбва расата да се промѣни, защото овцитѣ не даватъ добра вълна. А Карнобатскитѣ даватъ много добра и мека вълна, и затова трѣбва да глѣдаме да се умножатъ такива овце у насъ, защото и хората желаятъ да иматъ овце отъ по-добра раса. А за разяснение може да се зематъ справки, въ митницитѣ колко овце сж минали.

М-ръ Начовичъ: Ако е тъй, тогава най-право ще бѣде, Народното Събрание да постанови, щото за шилета или овце за раса отъ каквато и да бѣдатъ, да бѣдатъ свободни отъ всякое мито. Както напр. овцѣ мериноти или други съ тънка вълна, влизанието имъ въ България да бѣде съвършено свободно.

Председателъ: Тогава, каква гаранция се дава да не ставатъ злоупотрѣбления?

Д. Попповъ: Ако се приеме исклучение за Карнобатскитѣ, то признавамъ че е тъй; но ако приемемъ това исклучение, то ще се докаратъ и Влашкитѣ овцѣ. Въ Турско врѣме най-много съперници

по овцѣ сж биле отъ Добруджа, и за да не минуватъ овцѣ, ако искаме да имъ запретимъ, трѣбва да имъ положимъ мито. Само за Карнобатскитѣ овцѣ разбирамъ да се направи исклучение.

Д. Буровъ: Азъ мисля, че за овцетѣ ще говоримъ по-послѣ, нѣ и азъ съмъ на това мѣстие, да се направи една добавка, щото тѣзи овцѣ, които сж за дамазлѣкъ, да се преглѣдватъ въ митницитѣ и да се отпустнатъ съвсѣмъ.

Председателъ: Полагамъ на гласуване предложението на комисията, да се плаща по единъ левъ за шилета.

Ф. Мариновъ: Да ли ще бѣдемъ послѣдователни, когато туримъ на овцетѣ 60 стотинки, а на шилетата да туримъ единъ левъ, незнай да ли това е послѣдователностъ?

П. Поповъ: Колкото зная, овци у насъ не сж скъпи; до единъ редъ заведоха овцитѣ. Нѣмаме нужда нито отъ Румжния нито отъ Румелия да докарватъ у насъ овцитѣ. Нека сж по 1 левъ, да немогатъ да конкуриратъ. Доста овци се разведоха; може да се види отъ това, М-ство на Финанситѣ колко бегликъ е събрало; и нашитѣ овци сж добри.

Предс.: Ще дамъ на гласуване, предложението на комисията, да се зематъ отъ шилета по 1 левъ. Който приема това предложение, да си дигне ржката. (Болшинство). Прието.

Докл. Мариновъ: Ст. 4. Анасонъ. Тука е грѣшка. Въ тарифата е забѣлѣжено 48 стотинки, тая грѣшка се поправи и трѣба да е 10 стотинки. Комисията направи и това измѣнение, щото да се земе анасонъ Тракийски по 10 стотинки, и отъ анасонъ Сакхзески по 20 стотинки за сѣка 1 килограмма.

Буровъ: Комисията го раздѣли, защото има анасонъ Сакхзески, който се продава по 2 1/2 лева и Тракийски по 1 левъ. За това да бѣде Тракийски и съ подолна тарифа.

Предс.: Приема ли Нар. Събрание да се раздѣли анасонъ на двѣ категории: Тракийски и Сакхзески за първий да се плати на килограммъ по 10 стотинки и за другия по 20 стотинки? (Приема се).

Докл.: Въ статии 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, нѣма никакво измѣнение. Въ 15 статия е направена комисията едно видоизмѣнение:

Именно въ бонитѣ на коренъ анадолеки брѣжъ е поставенъ за 100 килограмма по 1.20 лева; комисията

яга е направила измѣнение и е турила 3 лева.

Министръ Начовичъ: Боя е материя, която е нужна за мѣстната индустрия, и сурови материи ако направимъ да дохождатъ скъпи, ще се подигнатъ мжнотни на бояджийниците по насъ. Да бѣше работна материя, както сукно или др., то турете колкото щете; но сурови материи да се отпускатъ колкото могатъ по евтино.

Буровъ: Азъ не съмъ противенъ на това. Но съ тая брожъ се сужатъ само бояджийнитѣ. То не е тѣжко нѣщо. За това комисията е възвишила митото на 3 лева.

М-ръ Д-ръ Молловъ: Отъ хигиеническата точка зрѣние азъ ще заява, че растителнитѣ бои сж много по здрави, отъ колкото минералнитѣ. Съ тѣхъ нѣма да се отрови никой; тѣ сж по скъпи отъ минералнитѣ бои, които се ввеждатъ сега тука, но съ тѣзи се отровяватъ хората. Да имаме добри и евтини бои, споредъ моето мнѣние, съмъ съгласенъ съ думитѣ на г-на М-ра на Финанситѣ, то е, да се допусне да дойдатъ тука съ по евтино мито именно такиви растителни бои, както е този коренъ; а не трѣба да туряме на тѣхъ голѣмъ гюмрукъ. Сега въ всичката Европа го признаватъ, и даватъ преимущество на растителнитѣ бои, отъ колкото на минералнитѣ, които много вредятъ.

Буровъ: Ако се водимъ по тази теория, ще видимъ, че нашата кърмизия е била по 65 — 70 гроша оката; но излѣзоха други бои, червени и като се зема 6 гроша гюмрукъ отъ тѣхъ на ока, то кърмизията е спаднала на 20 гроша оката. Не че било мито скъпо, но че други бои го спрѣха, защото сж евтини. Ако сж отровни, тѣ трѣба да се спратъ.

Азъ настоявамъ на тази цѣна, но като се смѣтнатъ, то то се пада около 5% мито, и то не е много.

Пред: Желатели г-нъ М-ръ на Финанситѣ, да се тури предложението по проекта или по комисията на гласуване?

М-ръ Начовичъ: По проекта.

Пред: Предлагамъ споредъ проекта. Който прие, да се зима мито за сѣки 100 килограмма боя на корени анадолска (брошъ) 120 лева, да си дигне ржката. (Болшинство). Прието

Докладчикъ Мариновъ: По статитѣ 16 до 25 нѣма никакви измѣнения.

Въ ст. 26 мѣсто 24 стотинки на единъ литръ вино въ бурета, дамаджани и други сѣдове освѣтъ бутилки, е направила комисия 30 стотинки. Една литра се разбира 312 драма.

Председателъ: Приемъ ли Нар. Събрание на вино въ бурета литра да се зема по 30 стотинки литра 24 ст.? (Приема се). За другитѣ статии, въ които нѣма измѣнения, и за които не се споменува, ще се гласува послѣ изъ цѣло. (Съгласие).

Докл.: Нѣма никакви измѣнения въ статии 27 до 54. Въ 55 статия комисията дойде въ разногласие: Часть отъ членоветѣ на комисията искатъ да се обложатъ дърва за горение съ мито, и други бѣха противни на това.

Буровъ: За виното въ бутилки трѣба особено да се тури. Тука има заблѣжка, която не се прочете: а). „Вината, които се донесатъ въ бутилки ще се оцѣняватъ литрата по 6 лева. б). На Источно Румелийскитѣ вина донесени въ сѣдове или бутилки не ще се налага това оцѣнение; тѣ ще плащатъ правата установени по особеннитѣ такси отъ М-ството на Финансите.“

Докладчикъ: Колкото знамъ, въ врѣме на разгѣжданieto бѣше се пропуснало това и не се е дошло до съглашение.

Предс. То остава, както си е въ проекта.

Докладчикъ: Относително ст. 55. часть отъ комисията каза, да се зема мито 20 стотинки на сѣки 100 килограмма.

Г. Яневъ: Азъ съмъ на мнѣние да останатъ дървата свободни, защото край-дунавскитѣ градове сж лишени отъ дърва, и нашитѣ гори сж опустошени. Нека останатъ свободни за сега, и ще се запазятъ въ сѣщо врѣме и нашитѣ гори. (Съгласие).

Буровъ: Г-нъ Яневъ истина каза; но хората идятъ и зематъ отъ Сърбия дърва и ги докарватъ свободно когато нашитѣ селяни трѣба да плащатъ берии на града и на общината, то тѣ се оплакватъ. Комисията тури на 100 килограма по 20 стотинки, за да не е свърсѣмъ безъ мито.

Анневъ: На тия дърва отъ вѣнъ може да наложи града градско право; то се налага, и на единитѣ и на другитѣ. Нашитѣ селяни продаватъ скъпо прескъпо дървата. За това, азъ предлагамъ да се приеме предложението на г-на Янева, дървата отъ вѣнъ да бѣжатъ свободни. Нашитѣ гори въ сѣщото врѣме

ще се запазатъ, и дървата ставатъ сж това по евтини.

Буровъ: Азъ не съмъ противенъ найсетнѣ, но ще видимъ пакъ Евреитѣ винаги да правятъ конкуренция.

Докл.: Моля, да се даде на вотирание споредъ проекта.

Предс.: Полагамъ на гласуване: Дърва за горение да бждатъ свободни, безъ да имъ се зема мито. Който приема това предложение, да си дигне ржзата. (Болшинство). Прието.

Докл.: Въ 56 и 57 статии нѣма никакви измѣнения. Въ 58 статия намѣсто 10·40 лева е намалила комисията на желѣзни издѣлия дебелѣ на 6·40 лева за 100 тѣхъ килограма; Въ тѣхъ влизатъ: врата, балкони, грилажи, подкови, соби кюнкове и гвоздѣи мартешки.

М-ръ Начовичъ: Азъ мисля, че трѣба да си остане, както си е въ проекта. Защото тънки издѣлия отъ желѣзо нѣмаме и не може да имаме още дълго врѣме. А дебелѣ могатъ да се работятъ тука. За туй трѣба да се покровителствуватъ. Азъ не съмъ на мнѣние, да се смали мито на тѣзи работи.

Докл. Мариновъ: Комисията имаше предъ видъ това; не съ това искаше да се улесни, щото да става конкуренция между държавитѣ, които произвождатъ тѣзи издѣлия именно: Франция, Австрия и Англия. Ако да е скъпо митото, то всичко ще се доставява отъ Австрия и на другитѣ се затвара възможностъ да конкуриратъ съ нея.

Буровъ: Имено Мартешкитѣ гвоздѣи идятъ отъ Австрия. Има врати отъ Браила и отъ Цариградъ. Ако оставимъ високо митото, то ще каже да отвараме врата, само отъ Австрия да купуваме. За туй комисията е на мнѣние, да не се облагатъ толкосъ тѣзи издѣлия, да могатъ и отъ другитѣ страни да се донасятъ.

М-ръ Начовичъ: Азъ несъмъ правилъ справка да се произнесе. Вѣроятно кога се правила тарифата, имало се предъ видъ, щото да могатъ и другитѣ съ Австрия да конкуриратъ, и да има равновѣсие. Комисията трѣбваше да направи смѣтка, и да види, дали излиза сжщото за тѣзи издѣлия отъ Австрия и да ли е еднакво съ онова мито, което се зема отъ Влашки, Сърбски и др. държави.

Предсѣдателъ: Полагамъ на гласуване ст. 58; въ която се предлага за дебелѣ желѣзни издѣлия за сѣки 100 килограма по 10·40 стотинки. Моля

г-да представителитѣ, които приематъ, да си дигнатъ ржзата. (Болшинство). Приема се.

Докл.: Отъ 59 до 83 статии нѣма никакви измѣнения.

М-ръ Начовичъ: Азъ предлагамъ на Нар. Събрание напротивъ да направи измѣнение въ 82, 83 и 84 статии. Азъ бихъ именно желалъ, суровитѣ кожи да се пуцатъ въ България свободно. Въ послѣдно врѣме имавъ случай да чуя отъ българскитѣ индустрияли, които работятъ табаклѣкъ, че въ България нѣмало достаточни кожи, че трѣбало да ги носятъ отъ странство; отъ Руссия, Сърбия и др. казватъ още че транспорта е скъпъ, и че за това немогатъ да конкуриратъ съ стокитѣ на чужденницѣтѣ. На шитѣ войски трѣба да се униформиратъ отъ български фабрики, това го иска самото Н. Събрание; за туй трѣба да се улесни внасянието кожи, кори и други работи, които служатъ за табаклѣка. Азъ ще да предложя тая редакция: Всичкитѣ сурови кожи отъ ердъръ рогатъ добитакъ, да се пускатъ въ княжеството, като се земе отъ стойността имъ $1\frac{1}{2}\%$ мито и $\frac{1}{2}\%$ полупроцентенъ зборъ.

Д. Поповъ: Азъ съмъ съгласенъ, защото има табаци, които донасятъ кожитѣ отъ Руссия, за да вадятъ гъонове. Тѣ сж мнозина, и катадневно се проваждатъ тука кожи. За туй, ако се тури по малко, подобръ ще бжде.

Буровъ: Азъ мисля, да се каже само: волски и кравички кожи. Защото биволски излизатъ отъ България.

М-ръ Начовичъ: Ако не влизатъ въ България, нѣма и да имъ се зема мито.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание предложението на Г-на М-ра Начовича, щото по статии 82 и 83 да се зематъ за сурови кожи отъ стойността имъ $1\frac{1}{2}\%$ мито и $\frac{1}{2}\%$ градско право? (Приема се).

М-ръ Начовичъ: Азъ бихъ предложилъ да не се повтара въпроса. Да се приеме за всичкитѣ кожи отъ едъръ добитѣкъ.

Предсѣдателъ: Приема ли Нар. Събрание да се распространи това на всичкитѣ кожи отъ едъръ добитѣкъ, които идятъ отъ вънъ? (Приема се).

Докл.: Нѣма измѣнения въ статии 84 до 119. Въ ст. 120 е грѣшка мѣсто 96 стотинки трѣба да е 10 стотинки. То е грѣшка.

Нѣма измѣнение по долу, отъ 121 до 159 статии.

Бобчевъ: Тука се казва: Овци и овни; трѣба да се каже овни съ шилета. Азъ предлагамъ да се намали тази сума; защото казахме, че тогива отъ Источна Румелия ще дойдѣтъ много. Ако се плаши Г-нъ Д. Поповъ, нека се запрети отъ Влашко да се докарватъ, да туримъ по голѣмо мито за тѣхъ.

Т. Яневъ: Поддържамъ Г-на Бобчева, на овни да се намали митото; защото знаеме, че България нѣма добра порода и докарватъ именно Карнабатскитѣ овци отъ вѣнъ за породица.

Д. Попповъ: Азъ не знамъ, дали отъ вѣнъ породицата подобра става. Но зная, че хората немогѣтъ да продадѣтъ своитѣ овни, и сено като нѣматъ, стоката имъ седи. Ако пуснеме отъ влашкитѣ овци, ще направимъ, щото нашитѣ овни да бѣдѣтъ съвсѣмъ безъ цѣна. Трѣба даже на овни и на овци по 2 франка да наложимъ. Тѣ конкуриратъ съ насъ, и презъ България прекарватъ овцитѣ въ Цариградъ.

Бобчевъ: Понеже има толкост овни, за това ядемъ 5 гроша ока мѣсо, и ако не пуснемъ други отъ вѣнъ, ще го направимъ още по горѣ.

Ст. Х. Добревъ: Ако докарва нѣкой за породица овци и овни, то 64 стотинки нѣма да го спратъ, да ги недокара. Хората се плашатъ, че ще имъ земемъ много. Това не е нищо.

Предсѣдатель: Кое предлага комисията?

Докл. Комисията не направи никое предложение.

Бобчевъ: Азъ предлагамъ да стане: Овци съ шилета и митото да бѣде поевтино, за да могѣтъ хората да се снабдятъ поевтино съ дамазлжѣтъ. У насъ има малко брави; ония, които имаха по 30000 добитакъ, днеска сѣ съ 15—10000. Азъ съмъ билъ очевидецъ на тѣзи работи.

Анневъ: Ний трѣба да направимъ разлика помежду онии, който иска да продава и да прави търговия, и онии, който ги донася за подобрене на расата на овцитѣ.

То е друго нѣщо. Онии, който ги донася за подобрене расата, за него не е нищо, ако плати повече; за това да се не приема предложението на Г-на Бобчева.

Д. Попповъ: Колко хора минаватъ и донасятъ добитакъ за дамазлжѣтъ, нищо не се зема отъ тѣхъ, ако докажатъ съ свидѣтелство отъ общината си, че не е за продаване, а за дамазлжѣтъ.

Но щомъ е за продаване, зематъ му мито. За туй да се тури по 2 франка да немогѣтъ да минаватъ, а за дамазлжѣтъ да остане безъ мито.

Шивачовъ: Азъ можъ да кажѣ, че съ подобни свидѣтелства се прави злоупотреба. Да се каже еднѣко за еднитѣ и за другитѣ.

Д. Поповъ: И това се практикувало; то е познато. Но Г-нъ Шивачовъ незнае работата; той не е овчеринъ.

Бобчевъ: Настоявамъ на предложението си. Нека се каже овци съ шилета. На ягне се е турило по 1 левъ. Нека остане и за агнета същото мито, както и за овцитѣ. Стражарина на граница ще му земе паритѣ, като му каже, че закона не билъ у него, а на митница.

А. Минчевъ: Поддържамъ мнѣнието на Г-на Бобчева, защото е справедливо. Има мнозина, гдѣто зематъ за дамазлжѣтъ овци съ агнета и ги прекарватъ наедно, тогива за ягне му зематъ 1 левъ, и за овца 65 стот. То не е съразмѣрно. Трѣба да е еднакво.

Д. Попповъ: Безъ майка ягне е шиле; щомъ е съ майка, е ягне. Ний направихме на ягне по единъ левъ, когато се кара безъ майка; и ягне не се кара безъ майка. Человѣкъ не може безъ майка да го кара 5 часа. Приехме вече 5 гроша на едно ягне. Сега какъ ще го дѣлимъ отъ майката?

Анневъ: Азъ не зная какво мисли Г-нъ Бобчевъ. Той казва: баща съ шиле като е, да се земе едно мито заедно съ майката, сирѣчь само за овцата да се зема щомъ сѣ овци съ шилета, то трѣба да се зема и за овцитѣ и за шилетата.

Бобчевъ: Бегликъ зематъ за шилетата.

Шивачовъ: Да не излѣзе работата наопаки, относително налога само на овцата 64 стотинки, а на самото ягне 1 франкъ. То не е съразмѣрно. Ако е агнето само за кефъ, то е друго нѣщо; но ако влиза наедно съ майката, тогава трѣба да е разлика, а неможе за майката 64 ст. а за агнето 1 левъ. (Гласове: 1 левъ на глава).

Буровъ: На овца съ ягне да се зема 1 левъ, а на сама овца и овенъ 64 ст.

Да се определи тѣй:

Предсѣд. Сега моля ви се. Какъ приема Нар. Сѣбрание да се тури: да се увеличи тарифата 1 левъ ли или да остане споредъ законопроекта?

Анневъ: Нетрѣба да се прави никаква разлика.

1 левъ на една глава. Додѣ ли овца, да се плаща левъ. Додѣ ли ягне, пакъ левъ, и свършена работа.

Бобчевъ: Какво ще направимъ съ туй нѣщо. Вие тогива искате да направите една ока месо 3 лева. Тука е ефтино месото, но по насъ да отидете ще видите, защо месото и сега е по 1 левъ оката, а тука въ София по 2 оки за левъ! (Анневъ защото по васъ ги мързая да развъждатъ добитѣкъ.) Никакъ не е тѣй. И у насъ хората сж трудолюбиви. Да се каже, овца съ шиле. Тукъ ягне разбирамъ дѣто отъ Влашко дохождатъ презъ Велики постъ; но по това врѣме, овцата се не продава съ ягнето, защото самото ягне струва 4. рубли. Тѣзи ягнета, предъвиждаме по единъ левъ, а не ягнета, които идатъ съ майкитѣ имъ за дамазлѣкъ; зарадъ туй предлагамъ, особено да се пише овца: съ шиле.

Поповъ: Г-нъ Бобчевъ казва, че по тѣхъ месото било по единъ левъ оката, то се разбира, че по толкова ще да е, когато една ока солъ е 60 пари, когато единъ гюлюкъ е една рубля и неможемъ да намѣримъ работници. То се разбира, че 5 гроша ще е оката месо. Едно врѣме бѣ по-ефтино, но и гюлюцитѣ бѣха по 5 гр. и неможе да бѣде друго, когато сичкитѣ работи сж по-скъпи.

Яневъ: Г-нъ Дим. Поповъ защищава овчаритѣ. То се разбира, всѣки къмъ себѣ дѣла трѣскитѣ. Но трѣба да имаме предъ видъ и това, което предлага г-нъ Бобчевъ, а не само скъпотиата, защото и дамазлѣцитѣ сж спаднали. Заради това, съмъ на мнѣние, както каза г-нъ Бобчевъ, на овца съ шиле да се зима единъ франкъ на двѣте, тѣй щото на едното $\frac{1}{2}$ фр. и на другото $\frac{1}{2}$, а не и на едното и на другото да се зима по единъ франкъ.

Шивачовъ: Азъ мисля, че за да се удовлетвори и двѣтѣ страни, да приемемъ предложението на г-на Бурова, а именно на сама овца да се зема 60 ст., а когато е съ ягне 1 франкъ, тѣй щото особенни тарифи да се тури: на самата овца 60 ст. а на овца заедно съ ягне 1 левъ.

Предсѣд. Тогазъ въ тарифата ще се развали онова, дѣто се казва: на ягне 1 левъ.

Шивачовъ: Тука се каза, че когато е само ягнето плаща се 1 левъ, а когато е съ майка му, тогава по-малко.

Предсѣд. Тука е казано не за едно ягне, но за

ягнета.

Анневъ: Най-напредъ, ако приемемъ предложението на г-на Бобчева, ще развалимъ онова, което сме прели по-напредъ. Най-сетнѣ, той неможе да ми увѣри, че онѣзи, които прекарватъ овци тукъ, прекарватъ ги за развъждане и за подобрене на расата. Той може да исколи и овцитѣ и ягнетата. Зарадъ туй, предлагамъ да се зима на глава било овца или агне, било овець все равно; единъ левъ да се зима. Ние съ това не ще направимъ скъпотия. Има слава богу доста овце у насъ; а отъ дѣто е г-нъ Бобчевъ, може да е затхнато мѣстото, за това нѣматъ овци и дамазлѣкъ.

Поповъ: Тамъ неможе да има овци въ балкана, защото немогатъ да се вѣдятъ. Прѣди двѣ години, тамъ овцитѣ бѣха по 100 гр. а сега по 50 гр. Като имаше силенъ берекетъ испродадохъ си хората житата и си прекупиа дамазлѣкъ. Въ Еленски балканъ, какви овци ще има. Кози ще има, но овци неможе да има. Да се тури по единъ левъ на глава, и свършена работа.

Бобчевъ: Г-да представители! Кжсно стана, но тукъ е въпроса важенъ. Какво правите. (Дим. Поповъ: Какво правиме?) Не ща да слушамъ този челоуѣкъ; той може да иска да спекулира. Той има 2000 овци. Неслушайте го. (Смѣхъ). Трѣба да се заемемъ сериозно за този въпросъ.

М-ръ Начовичъ: Немога да разбере туй предложение. Когато дойде ягнето само безъ майка си, да му зимае единъ левъ, а когато води и майка си съ себѣ си; да се зема само 64 ст. Азъ това немога да разбира; ягнето да плаща 1 левъ, когато е само, когато за самата му майка земаме 60 ст.

Бобчевъ: Тукъ се предъвиждатъ тѣзи ягнета, които се внасятъ отъ Европа до 25 Априлий за кяръ; т. е. онѣзи ягнета, които заминаватъ отъ Гюргево въ Русчукъ, отъ Зимничъ въ Свищовъ, отъ Олтеница въ Тутраканъ и пр. Следователно, за тѣзи ягнета, комисията е предвидѣла единъ левъ, а не за онѣзи шилета, които дохождатъ съ майкитѣ си.

М-ръ Начовичъ: Тогива единъ челоуѣкъ неможе ли да прекара майката заедно съ ягнето за да плати по малко мито, и да върне подиръ назадъ майката, като знае, че не ще му искатъ мито за износъ? Азъ разбирамъ мисълта на г-на Бобчева, но тя не може да се приложи. Азъ казахъ по напредъ, че мо-

же да се постави въ тарифата по долно мито, но се прие единъ франкъ. Заради това споредъ менъ, за да бждемъ логични, трѣба да се тури на глава по единъ франкъ.

Предсѣд. : Полагамъ на гласоподаване предложението на комисията, което е съгласно съ проекта. Полагамъ на гласоподаване предложението на комисията по 64 ст. на глава. [Гласове неможе !]

Анневъ : Трѣба

Предсѣд. : Комисията казва, че не е измѣнила нищо.

Анневъ : Нѣка останемъ послѣдователни, за да не разваляме това, което сме приели.

Велко Джоновъ : Помислете г-да, когато се прекарватъ едно и петъ и десетъ ягнета, се прекарватъ най въше за себѣ. А ако приемемъ такъвъ законъ по единъ левъ да плати, единъ търговецъ да земе една бача отъ Сърбия или Ромъния и да ги прекара, и да му сж тури по единъ левъ бива ли? Може ли да ги прекара? Колкото по малко, толкова по добръ.

Предсѣд. : Полагамъ на гласуване това: овца и ягне по единъ левъ на глава. Които приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката. [Болшинство.] Приема се.

Докл. Ф. Мариновъ : Нѣма никакви измѣнения въ 160, 161 и 162 статии. Въ ст. 163, комисията е турила вмѣсто 4 лева на 100 килограма, да се зематъ 10 лева. (Нѣкои депутати излизатъ пакъ вънъ.)

Предсѣд. : Неразбирамъ г-да, какъ можете да напушате Събранието и единъ по единъ да излизате.

Бобошевски : Г-нъ Дуковъ най много настояване да работимъ тая нощъ, а сега както той, така и онѣзи, които бѣха привързани на него, отсъствуватъ.

Шивачовъ : Азъ мисля, г-да представители, че сега да стоимъ да губимъ врѣме, то е повече отъ излишно. Ние работихме почти 8 часа. Никой, нито чиновницитѣ даже не работятъ по толкова врѣме. Ако сме стояли до сега, можемъ да си разотидемъ сега. Тука нѣма 28 души. (Става да си отива.)

Предсѣд. : Моля Ви се, седнете. Трѣба да свършимъ сега.

Комисията предлага, щото въ ст. 163, вмѣсто 4 лева на килограмъ, да се плаща 10 лева. Които приематъ това предложение, да си дигнатъ ржката.

(Болшинство). Приема се.

Докл. Ф. Мариновъ : Не е направено измѣнение въ ст. 164, 165 и 166, Въ 167 за пашкулитѣ . . .

М-ръ Начовичъ : За суровия памукъ да се направи 2 %. Ние не произвеждаме памукъ, колкото да покриваме нуждитѣ си; за това по добръ е да се внася по ефтинъ.

Буровъ : Все сжщо, ще се продава по една ока по двѣ оки. То не е нищо отъ това намаление.

М-ръ Начовичъ : Тука е думата за суровия памукъ. Азъ мисля, че ако се пустне по ст 2 ст. на ока, могатъ да се отварятъ фабрики за свѣщи; да се прави тукъ памукъ и пр.

Буровъ : Азъ ще моля г-на М-ра, да си оттегли туй предложението. Ако е нѣщо, да се работи добръ, но памука колкото и да е ефтинъ, хората го не зиматъ да го преджтъ, а повече го употребяватъ за пълнение нѣща. И тозъ памукъ не е нищо. Той е за кефъ и не трѣба да му се умалява митото.

Докл. Ф. Мариновъ : Въ 167 ст. комисията е раздѣлила пашкулитѣ на двѣ категории: на суровитѣ по 20 ст. на килограмъ, а на сухитѣ по 40 ст.

Буровъ : Не минаватъ сурови, но въ случай минаватъ. Суровитѣ пашкули се преджтъ. Но хората, които излизатъ отъ Тракия, купуватъ ги по 2 до 2 лева и 50 ст. оката сурови, а щомъ сж сухи по 65 гр. оката. Зарадъ туй е предвидено особено мито; така щото споредъ комисията, пашкулитѣ сж раздѣлени на двѣ категории.

Предсѣд. : Които приематъ измѣнението на комисията, да си дигнатъ ржката. (Болшинство.)

Докл. Ф. Мариновъ : Отъ ст. 164 до 185 нѣма никакви измѣнения. Въ ст. 185, ракията и лекьоритѣ. Въ всѣкакъвъ видъ бурета други сждини, освѣнъ въ бутилки и гърнета, на всѣка литра се зема по 24 ст. Комисията е направила вмѣсто 24, 40 ст. (Приема се.)

Въ ст. 186 за рахатъ локумжтъ, комисията е направила вмѣсто 18 ст. да се зема 40 ст. на килограмъ. (Приема се.)

Въ ст. 187 до 213 нѣма измѣнения. За ст. 214 нѣкои отъ комисаритѣ бѣха на мнѣние, да се тури нѣщо мито на семената.

Ив. Минчовъ : Азъ мисля, да се оставятъ безъ мито, защото населението въ Търновската околия е градинарско, и когато отидатъ въ странство, и се

върнатъ, донасятъ и своитѣ семена въ България. Тукъ нѣмаме всѣкакви семена, а ще сме принудени да ги трѣсиме отъ странство. Тогавъ моля г-да представителитѣ, да ги оставятъ тѣй, както сж въ проекта безъ мито.

Буровъ: Азъ искамъ да кажа г-да представителите, че Търновскій окръгъ и Силистренскій, хората се занимаватъ само съ това. При тѣхъ идатъ хора отъ Цариградъ, Тракия и Македония и много пѣти нашитѣ сж принудени да хвърлятъ по 5 гр. оката. Особенно Лѣсковци се занимаватъ само съ туй, и днесъ немогатъ да си продаватъ семената. По 200 по 300 оки се внася отъ вънъ и го продаватъ по 5 и 8 гр. и много пѣти хората сж имали процеси, особено за лущаното семе. Ние можемъ да си вършимъ работа съ тия семена, които имаме, защото, които семена идатъ отъ странство, тѣ сж отъ 2, 5 и 6 години и развалени. Не излизатъ като се посѣятъ и хората сж принудени да дигатъ процеси.

Яневъ: По моето мнѣние, за семената нетрѣба да се земе нищо. У насъ семена не се намѣрватъ отъ сичкитѣ раси. Зарадъ това, дѣто каза г-нъ Буровъ не е право, и трѣба да дохождатъ семена отъ вънка за да конкуриратъ. Ако искаме да забранимъ само нѣколко градинари, то не е справедливо. За-

радъ това, да се остави тѣй, както е предвидено въ законопроекта.

Анневъ: Ми се струва, че за семената е предвидено въ митарствения уставъ. Нека се остави висящъ, та при второто четение да се рѣши тозъ въпросъ. (Приетъ).

Докл. Ф. Мариновъ: Ст. 215 до 233 неизмѣнени. Въ ст. 234 вмѣсто 12 ст. комисията е направила 30 ст. (Приема се).

Отъ 235 до 260 нѣма никакви измѣнения.

Предсѣд. Сега моля Нар. Събрание да се произнесе въ другитѣ статии, въ които комисията по е направила измѣнения, приема ли ги както са тѣ. Които ги приематъ, да си дигнатъ ржката. (Болшинство).

Буровъ: Азъ настоявамъ за семената.

Предсѣд. За тозъ въпросъ, не се произнесе Нар. Събрание, а го остави висящъ до второто четение.

Г-да представители! Сега прекъсвамъ засѣданието, но желателно е, да се опрѣдели: да ли трѣба да имаме утрѣ вечеръ засѣдание или на 9 да засѣдавате? На 12 никой не дохожда. За това да се съберемъ точно на 12 $\frac{1}{2}$ часа.

На дневенъ редъ е бюджета за Правосъдието и Финанситѣ.

Обявявамъ дневното засѣдание закрито.

(Конецъ на 7 ч. и 15 минути вечерта).

Предсѣдателъ: Д. Греновъ

Секретари { Н. Шивачовъ.
Д-ръ Цачевъ.

Подпредсѣдатели { Иванъ Симеоновъ.
Ат. Минчовъ.

Директоръ на Стенографическото Бюро: А. Безеншекъ,